

Cronica Timpului

Motto:
„Societatea e mișcare,
statul e stabilitate!”

Mihai Eminescu
1850-1889

Publicație de cultură, atitudine
și performanță

Președinte onorific DORU DINU GLĂVAN

UNIUNEA ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI DIN ROMÂNIA

Director general NICOLAE VASILE

Redactor-șef RODICA SUBȚIRELU

desen de Mihai Cătrună

Prof. Dr. NARCIS ZĂRNESCU

DESPRE RĂSCRUCILE LUI EMINESCU, DESPRE RĂSCRUCILE ȚĂRII

» pag.2

» pag.3

**Timpul de după timpul
de la „Timpul”**

ALEXANDRU ȘTEFAN

» pag.4

**Unirea principatelor
române - zi simbol în
istoria românilor**

Prof. univ. dr. ȘTEFAN PĂUN

» pag.10

**La 155 de ani de la
fondarea Bibliotecii
Academiei Române**

ELENA CĂPĂȚÎNĂ

» pag.15

**FLORIAN
TĂNĂSESCU
DESPRE
UN TRECUT
ASUMAT**

Prof. univ.dr.
IOAN N. ROȘCA

FLORIAN TĂNĂSESCU

**TRECUTUL
PE CARE
MI-L
ASUM**

Volumul II

» pag.22

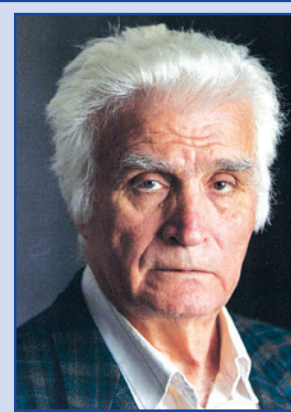
**„CREȘTEREA
FACE
TOATE”**

Dr. MARIAN
NENCESCU

» pag.11-14,20,24

Prof.
pictor
**Cojocaru
Vergil-
COVER**,
membru al
UAPR, un
laudatio
despre
**artiști și
scriitori:**

- GEANINA DIACONU
- ROBERT CONSTANTIN NICOLAE
- CRISTINA COPIA
- CAMELIA DINCĂ ION
- CONSTANTIN S. SIMION
- EUGENIA DUȚĂ
- MARIA NICULESCU
- NELUȚA STĂICUȚ
- MIOARA VOICU

DESPRE RĂSCRUCILE LUI Eminescu

DESPRE RĂSCRUCILE ȚĂRII

Prof. Dr. NARCIS ZĂRNEȘCU

Ideea Eminescu, scria Blaga în *Spațiul mioritic* (1936), „este pentru noi, pentru neamul nostru, o idee forță. [...] Pentru creșterea noastră intelectuală, pentru devenirea noastră spirituală, este o idee esențială”. Inițial, m-am gândit că sintagma blagiană, *Ideea Eminescu*, simplă, frumoasă, genială, ar justifica întru totul încercarea mea de rescriere parțială a receptării critice, stereotipe și inutile, a lui Eminescu. Se simțea nevoia unei *tabula rasa*. A fost numit „Poetul Național”. Toți au fost de acord și s-au simțit mândri. De ce nimeni, la un moment dat, nu a îndrăznit să-l numească Poetul internațional? Poetul Universal? În schimb, a fost uns academician al RPR. Un scriitor important a lansat un sofism și nimeni nu l-a contrazis: „Fiind foarte român, Eminescu e universal”. Propoziția te pune pe gânduri, dar era absurdă. Alții i-au zis „poetul nepereche”, „românul absolut”, „ultimul romantic”, „omul deplin al culturii românești”.

La toate aceste apelative se observă tendința de închidere, de limitare, de împrejmuire, de falsitate, combinată cu un orgoliu patriotard și vetust, nejustificat și ridicol. Afirmațiile-etichetă erau superlative mascate, definitive, absolutiste, fariseice, și este sigur că i-ar fi dispăcut lui Eminescu, după cum îi cunoaștem noi firea. Panegiricul se încadra într-un imaginar infantil, provincial, centripet, carnavalesc, chiar: el era nepereche, unicul, ultimul, incomparabilul, inegalabilul. Majoritatea acestor sintagme au apărut într-o epocă dictatorială și inflăcăratele lor este explicabilă istoric și politic. Liderul comunist era laudat ditirambic. Simetric, liderul literaturii române era și el supus periodic, la aniversări, comemorări etc., unor „băi de multime” și de superlative burlești.

Critica, victimă a unui proces complex de mimetism social, de fapt propria sa victimă, sufocată de directive, sub presiunea cenzurii, producea numai serii de comparații și superlative, plate și exagerate. Hiperbolizările, exacerbarile au continuat și după 1989. M-am întrebat de ce nimeni nu i-a spus lui Eminescu *El lider Maximo*? Este inexplicabil, dacă ne gândim la entuziasmele schizo-paranoide ale contemporanilor noștri. Pe de altă parte, un grup de fani îl propun pe Eminescu spre sanctificare; alții îl vând cui vrea să-l cumpere; Eminescu este „amestecat” postmortem în tot felul de comploturi fake și răzbinări oculte, masonice, țariste, habsburgice. Toate scenariile paralitice, parasociale, parazitare se limitează însă la România sau Europa.

De fapt, proiectul meu de eliberare și purificare a lui Eminescu de toate poncifurile și mazăg ipocrită a superlativelor sau a injuriilor, presupunea, desigur, o *tabula rasa*, care dacă n-ar fi fost simbolică, ar fi fost sterilă și prea obositoare. În istoria receptării sale, Opera eminesciană a avut doi termeni de comparație: poezia și filosofia occidentală și poezia și filosofia indiană. Prea puțin sau superficial a fost comparată cu poezia persană. De aceea am vrut să fac un experiment hermeneutic și să urmăresc ce va ieși din „ciocnirea” poetică a două civilizații. De o parte, Eminescu și opera sa polivalentă; de cealaltă parte, 2500 de ani de literatură, reprezentată de Baba Taher, Ferdousi, Nizami, Omar Khayyam, Rumi, Attar, Saadi, Hafez și Djami. Proiectul meu - era împedat! - avea să inaugureze, neîndoielnic, o revoluție în receptarea lui Eminescu. Așa că m-am gândit să amăn puțin revoluția mea de catifea pentru la primăvară, când începe cu adevărat vremea revoluțiilor. Până atunci, simt nevoia unei anamneze a suferințelor și nădejdelor noastre, ca popor.

Cu doi ani înainte de Marea Unire, adevărată Facere și Re-Facere, Geneză - nu din țărâna primordiale [ha-adama], ci din pământul românesc mult milenar,

așadar, în 1916, Constantin Rădulescu-Motru, unul din învățătorii neamului nostru, la care ne întoarcem din când în când, se întreba: *Ce înseamnă Eminescu pentru cultura românească*? Filosoful avea să-și răspundă și să ne răspundă peste veac: „Un exemplu pentru viitoarea cultură românească, iată ce însemnează pentru noi Eminescu”. Profesorul întreabă și ne dăruiește alte silogisme în palimpsest: „Din ce s-a inspirat Eminescu? Din întreaga cultură omenească a timpului său. [...] Și cu toate acestea, el a rămas poetul nostru național, fiindcă peste tot locul la dânsul constatăm cum se armonizează de bine trupul românesc la gândirea universală”. Iar pentru cei care s-ar întâmpla să mai aibă vreun dubiu cartezian, Constantin Rădulescu-Motru revine și pune din nou un sigiliu mentorat: „Căci nu dând veșmânt românesc unui gând de nimica ajunge cineva să facă opera națională [...] Operă adevărat națională face numai acela care îmbracă în veșmânt românesc gânduri de valoare etern omenească, așa precum a făcut Eminescu”

Europa, tensionată și conflictuală, avea poate să simtă lipsa lui Eminescu, publicistul de geniu, mereu cu un pas înaintea istoriei. Evenimentele se intersectează și continuă să surprindă strategii și politicieni. Regi, sultani, împărați se inghesuie la ruleta Puterii. Ziaristul genial Eminescu scria despre *gestionarea răscrucilor poporului român*: „Pecetea pe care a aplicat-o geniuul acestui poet pe ceara sufletului românesc este singura pecete care nu s-a ros de dintele vremii și care are caractere cetețe pentru oricicine; pecetea altora a durat cât a durat și viața lor trupească. Nemuritor în înțelesul permis al cuvântului este numai Eminescu” (*idem*, C.R.-M.).

Fiind un popor creștin, *crucea* era pentru români și armă de atac, și armă de apărare. Afându-se mereu la *răs-crucea* imperiilor, *românitatea* a fost mereu ocrotită și binecuvântată, întrucât *răs-crucea* - aparent bătută de toate vânturile istoriei - nu putea să fie decât o cruce uriașă, o confirmare a misiunii christice

a poporului român, o confirmare a îndeplinirii acestei misiuni, mereu reîmprospătată, mereu re-încărcată. *Românitatea* se află și astăzi sub semnul benefic al lui Eminescu.

Unicitatea poetului național are relieful unui *factum*. Tot ce atinge devine unic: „Mihail Eminescu este dintre toți scriitorii noștri acela care a reușit să exprime cel mai bogat fond de gândire și de noțiuni idealiste în cea mai curată limbă românească. Când cuvântul limbii sale materne era insuficient pregătit ca să îmbrace fondul unei gândiri înalte, el n-a sacrificat fondul și nu a schilodit nici cuvântul, ci a muncit și le-a făcut pe amândouă să se corespundă. [...] Aceea ce face însă să crească și mai sus valoarea operei lui Eminescu este și faptul unicității sale. În istoria culturii române de până astăzi, influența lui Eminescu este unica influență durabilă care are ca origine o personalitate română [...]” (*idem*, C.R.-M.).

Prin opera sa el avea să re-înființeze, într-un act demiurgic, adamogen, paradigma românului ideal. De aceea, poate, pentru urmașii săi din secolele XX-XXI, el a fost și a rămas *românul absolut, românul deplin, românul unic*. Românul - așa cum ne-a repetat Eminescu spre învățătura noastră - s-a aflat mereu la răscruce, în plan real, istoric, mereu amenințat, înconjurat de imperii inamice, iar în plan cosmic, sacral, a fost iluminat, binecuvântat, apărut de răs-crucea Sfintei Treimi. Crucea i-a fost un instrument de comunicare și comuniune cu astralul divin. Răs-crucea i-a fost și încă îi mai este un instrument subtil, prin care el, românul paradigmatic, își stabilește poziția în *geografia național-cosmică a ființei sale istorice*, în geopolitica mentalului său eminescizant.

Răscrucile istorice ne-au fost cruci de răstăgnire, creatoare de ființă și de *plus-ființă*, sportoare a ființei românești. Dar tot din Opera lui Eminescu, abia ascunzându-i trăirile sfâșietoare, demne de tragedia greacă, am învățat *fenomenologia răs-crucii* și imperativul de a o conștientiza ca dimensiune a identității noastre geohistorice. Deși, în logica istorică adversativă a neprietenilor noștri, creștinul român sau românul în-creștinat ar fi trebuit să fie sfâșiat și să dispară, atât geografic, cât și identitar, comunitar, el avea să-și trăiască nemurirea sau nemoartea, timp de milenii, *întru-cruce*, pe drumul golgotelor și al răstăgnirilor. De aceea *românul etern* are datoria strămoșască să fie pregătit pentru viitoarele golgote, morți, învieri și mântuirii, care îl pot aștepta pe spiralele istoriei atunci când el, *românul etern* și anonim, continuă să se caute pe sine, așa cum a făcut-o înaintemergătorul său: „Eminescu căuta, în adevăr, ceva: căuta o formă personală și adevătată gândirii sale; se căuta pe sine însuși. Și s-a găsit. Aici stă tot misterul nemuririi acestui poet. Procesul culturii române întregi s-a depănat în mic, dar concentrat în munca lui Mihail Eminescu. Acea «căutare de sine» a lui este «căutarea de sine» a culturii române întregi. Bat la porțile acestei culturi atâtea gânduri și atâtea doruri... Vântul de apus le aduce pe unele, suflul pământului, în care se odihnesc strămoșii, le ridică pe altele; toate cer vestmintele vorbirii ca să poată intra în viața poporului nostru. Eminescu a fost cel dintâi care a deschis acestor gânduri și acestor doruri o poartă de intrare spre o viață durabilă. De aceea este și natural ca acei care vin după dânsul, și sunt împinși spre misiunea aceleiași «căutare de sine», să fie sub influența lui. Școala lui Eminescu este prin excelență școala culturii neamului.” (*idem*, C.R.-M.). Eminescu ar trebui să rămână, în ciuda răscrucilor și crucificărilor noastre, „expresia integrală a sufletului românesc”, așa cum ne-a mărturisit Iorga, într-o clipă de inspirație astrală.

Timpul de după timpul de la „Timpul”

Eminescu este considerat un geniu, iar geniile sunt asimilate, uneori, nebunii (și) din cauza vieții intense pe care au trăit-o. Celulele creierului lor au o activitate mai intensă decât ale creierului oamenilor obișnuiți, cu inteligență mijlocie, și care poate duce la detractarea creierului și la dezechilibrul psihic. Putem crea o listă foarte lungă cu acești „neînțeleși” ai vremurilor când au trăit, dar care au avut o mare contribuție socială, precum: Goethe, genial în creațiile sale de dovadă de tulburări mintale mergând până la isterie și nebunie; Moliere, melancolic; Balzac, megaloman; Alfred de Musset, veșnic neobosit vizionar, având foarte des crize de epilepsie alcoolică; Darwin, neuroastenic în ultimul grad; Wagner, un grandoman supus delirului mistic suferind de mania persecuției; Newton a avut foarte multe accese de alienație mintală și a murit nebun; Voltaire, neuroastenic și ipohondru etc. Astfel, putem spune că geniuul este una din formele nebuniei. În epoca în care au trăit cei enumerați, declararea publică a nebuniei cuiva însemna excluderea imediată a aceluia din viața publică, mai ales dacă nu făcea dovada credibilă că este sănătos. Așa că, pe fondul unei crize nervoase reale, cauzate probabil de stres, Eminescu este îndepărtat din viața publică într-un context politic care cerea ca el să fie redus la tăcere. Fondul evenimențelor create în jurul semnării tratatului cu puterile centrale este înfiebânt de știre că a „înebunit Eminescu”. Pentru o înțelegere corectă să coborâm în timp la faptele petrecute la 28 iunie 1883, ziua când a „înebunit” Eminescu. Doamna Szoeké, soția lui Ioan Slavici, trimite un bilețel lui Titu Maiorescu: „*Domnu Eminescu a înebunit. Vă rog faceți ceva să mă scap de el, că e foarte rău*”. Sunt necesare câteva precizări. Putem afirma că avem de-a face cu un denunț împotriva lui Eminescu. Szoeké, austriacă, soția lui Ioan Slavici, era „singură” de aproximativ șase luni de zile deoarece soțul său era internat într-un spital la Viena. În această situație era „vizitată” destul de des de Eminescu, iar acum primise scrisoare de la soțul său că va fi externat și se va întoarce curând acasă. Precizăm că și Maiorescu o „vizita” pe Szoeké. Slavici și Creangă făceau parte din redacția ziarului „Timpul”, iar redactor-șef era Eminescu. Ziarul „Românul”, cu care Eminescu se afla în polemică, publica la 1 iulie 1883, următorul anunț: „*Aflăm cu sinceră părere de rău că d. Mihail Eminescu, redactor la ziarul „Timpul”, tânăr plin de talent și înzestrat c'un deosebit geniu poetic, a căzut grav bolnav. Sperăm că boala sa nu va fi de cât trecătoare și că în curând vom putea anunța deplina sa însănătoșire*”. A doua zi, ziarul „Timpul” scria pe pagina întâi: „*Cu începere de azi 1 iulie 1883 direcțiunea politică și redacțiunea ziarului „Timpul” este încredințată domnului Mihail Paleologu*” Așadar, Eminescu a fost eliminat. Nici un alt ziar nu preia anunțul. O zi mai târziu același ziar publică: „*Unul dintre colaboratorii acestei foi, d. Mihail Eminescu, a încetat de a mai lua parte în redacțiune, atins fiind în mod subit de*

o gravă boală. Ne place însă a spera că lipsa dintre noi a acestui stimat confrate nu va fi de cât de scurtă durată și că ne va fi dată fericirea de a anunța revenirea sa sănătos în funcțiunile de până acum”. De ce anunță adversarii boala lui Eminescu și nu propriul său ziar? De ce se anunță destituirea înaintea bolii? Oricum, vestea pică precum un fulger: Eminescu este dat afară din presă. De ce? Ziarele acolite lui Maiorescu, redactor-șef la „Românul”, scriau că autorul articolelor de la „Timpul”, nenumindu-l, este *incoerent, nu are logică*.

Actul și „actorii” lui

Acest tur de forță printre documente ne arată cât de importantă este cercetarea unui text și așezarea documentului în acel puzzle al celor întâmplate la data respectivă. „Piesa” care urmează în do-

A nu munci și a nu avea – just.
A nu munci și a avea – superb!
A munci ca mine și a nu avea – deplorabil!

Mihai Eminescu

sarul îndepărtării din presă a lui Eminescu este o hotărâre judecătorească a Tribunalului Ilfov, prin care se stabilește constituirea unei „curatele” pacientului Mihail Eminescu în persoana lui Mihail Brăneanu, redactor-șef la *România liberă* (prieten cu acesta). Consiliul compus din: avocatul Titu Maiorescu, Ion Luca Caragiale, Ion Gr. Valenteanu și alții depune un proces-verbal în care se arată că pacientul Eminescu este lovit de „*neînțeleasă fatalitate ereditară*” și că a fost internat în diferite sanatorii, atât în țară cât și în străinătate și anexează un raport medico-legal semnat de doctorii Rudolf Șuțu și Petrescu care apreciau „*vocea cântătoare a bolnavului veșnic distrat*”, fiind de părere că boala pacientului este o recidivă ce reclamă „*interdicția pacientului și rânduirea unui tutor care să poată primi de la stat pensia viageră și să poată îngriji de întreținerea interzisului*”. Acesta este, după părerea mea, documentul cel mai important al dosarului de denigrare a lui Eminescu, fiind considerat nebun. „Dumnezeu i-a luat mințile” scria într-un editorial Grigore Ventura, redactor-șef al publicației „L'Independence roumaine” un dușman al lui Eminescu și un apropiat de Carp și Maiorescu. Eminescu îi incomoda cu polemicele și dezvăluirile sale. Textele incriminate de „dușmanii” săi „*incoerentă logico-mentală*” pot fi citite și văzute de oricine și care poate spune ceva avizat. Faptul că Eminescu nu este de acord cu

„sistemul” creat de Maiorescu și acolii săi cu care polemizează, cam dur, nu ar putea constitui o dovadă „medicală” a nebuniei. George Călinescu citează fragmentar acte și documente privitoare la Mihai Eminescu. În general, se poate afirma că istoricul literar a parcurs întreaga bibliografie eminesciană, și-a format o părere, și apoi o înfățișează argumentând cu textele care i se par relevante. Este o metodă de lucru de a scurta imensitățile materialului documentar, reținând esențialul. De foarte multe ori, adevărul se află în partea necitată, evitată, a documentelor pe care le mănuieste chiar și un George Călinescu, care în anul 1934 scoate primul volum din „*Opera lui Mihai Eminescu*”, dar ca o ironie a vieții se îmbolnăvește de astenie nervoasă și părăsește redacția „*Vieții românești*”. Nu s-a studiat reclusiunea lui Mihai Eminescu la Mănăstirea Neamț (1886-1887).

Aruncarea peste bord

Revenim la 28 iunie 1883 când soția lui Ioan Slavici, doamna Szoeké, îi scrie lui Maiorescu. Această dată poate fi considerată fatidică, judecând după mulțimea evenimentelor petrecute în acea perioadă. „*Rațiuni superioare, de stat*”, au cerut la acea dată desființarea Societății Carpați, expulzarea directorului ziarului „L'Independence roumaine”, vizita urgentă, dar și umilitoră la Viena, pentru scuze, a lui Petre Grădișteanu împreună cu ministrul de externe D.A.Sturza, expulzarea lui Zamfir C. Arbore și toate celelalte gesturi politice prin care „*axa politică a țării*” a fost orientată spre vest, către Puterile Centrale.

Petre Carp, inițiatorul tratatului, mereu nedespărțit de Maiorescu și susținut de acesta la Palat, cerea „*apropierea de politica și societatea germană*”. În general, artizanii acestei alianțe secrete au avut mult de luptat cu „spiritul” romanic al poporului român care mergea spre Franța. Mihail Kogălniceanu, Lascăr Catargiu, Alexandru Lahovari care devine ministru de externe, Tache Ionescu și cam toți care treceau spre funcții înalte în stat aflau de conținutul secret al acestei alianțe și au acceptat fără mari probleme. Eminescu dacă-l cunoștea, în linii mari, nu-i înțelegea necesitatea? În cazul poetului s-a preferat îndepărtarea și încadrarea într-un mit. Un mit mut. Mitul este purtător de ade-

ALEXANDRU ȘTEFAN

văr, iar adevărul iese, până la urmă, la suprafață. În privința lui Eminescu a fost aleasă „aruncarea peste bord”. Dar, de fapt, el nu a fost primit în barcă. În anii 1881-1883 când se discuta, în cercuri politice închise, apropierea de Puterile Centrale atunci ar fi trebuit consultat și el. Este posibil ca prietenii politici ai lui Eminescu să fi „conspirat” fără el, până când a trebuit să-l îndepărteze. Cum să arunci peste bord pe cineva pe care nu-l ai la bord?

Închiderea cercului

Scoaterea din viața civilă a lui Eminescu nu s-a mai putut ține sub tăcere. Situația politică explozivă a complicității consensului din jurul jurnalistului. Boala lui Eminescu a fost reală, căderea s-a petrecut pe fondul unei crize. Toți s-au dezis de el, lumea s-a debarasat de Eminescu. Este soarta moralizatorilor. Personal păstrez concluzia că nu boala l-a îndepărtat din societate, ci situația limită creată. El nu mai putea convinge pe tinerii socialiști să renunțe la planul lor de a „zdrobi orânduirea cea crudă și nedreaptă”. Lunga serie a protestelor pașnice va fi încununată de „Procesul Memorandiștilor”. Biografia politică a lui Eminescu, care a fost un pătimaș apărător al Ardealului, nu poate fi lipită de grupul „Junimii”, considerată „opoziția miluită”. Atanasie Stoiljan arată, printr-un discurs în parlament, că „poți călători cu limba română prin toată zona Balcanilor”. Ioan Slavici este îndepărtat de la „Timpul” și este nevoit să-și întemeieze la Sibiu ziarul „Tribuna”. Eminescu, obosit dar „împedea la minte” se identifică, testamentar, cu opera lăsată moștenire în jurul vieții lui. Mitul creat, ca un curcubeu, se închide într-un cerc. Însă studiul operei lui Eminescu nu-i poți pune capăt. Mereu de la capăt. Mitul său apare ca o ficțiune... plină de adevăruri. Cercul creat se închide pentru a se redeschide printr-un cult al repetărilor. Punct și de la capăt.

Epilog

Eminescu a fost declarat nebun și internat la psihiatrie într-un moment în care guvernul României urmărea să încheie un pact umilitor cu Austro-Ungharia, prin care renunța la pretențiile asupra Ardealului și se angaja să îi anihileze pe toți cei catalogați drept „naționaliști”. Mulți au renunțat la valorile și principiile lor pentru a fi scoși de pe lista proscrișilor. Eminescu nu a acceptat să facă nici un fel de compromisuri și de aceea era cel mai periculos dintre ei. El deranja nu doar prin ceea ce scria, ci mai ales prin faptul că plănuia să pună bazele unei organizații independente, de trezire și promovare a spiritului românesc și de refacere a Daciei Mari. (Dacă nu cunoști istoria neamului tău, riști să o repeți).

UNIAREA PRINCIPATELOR ROMÂNE - zi simbol în istoria românilor

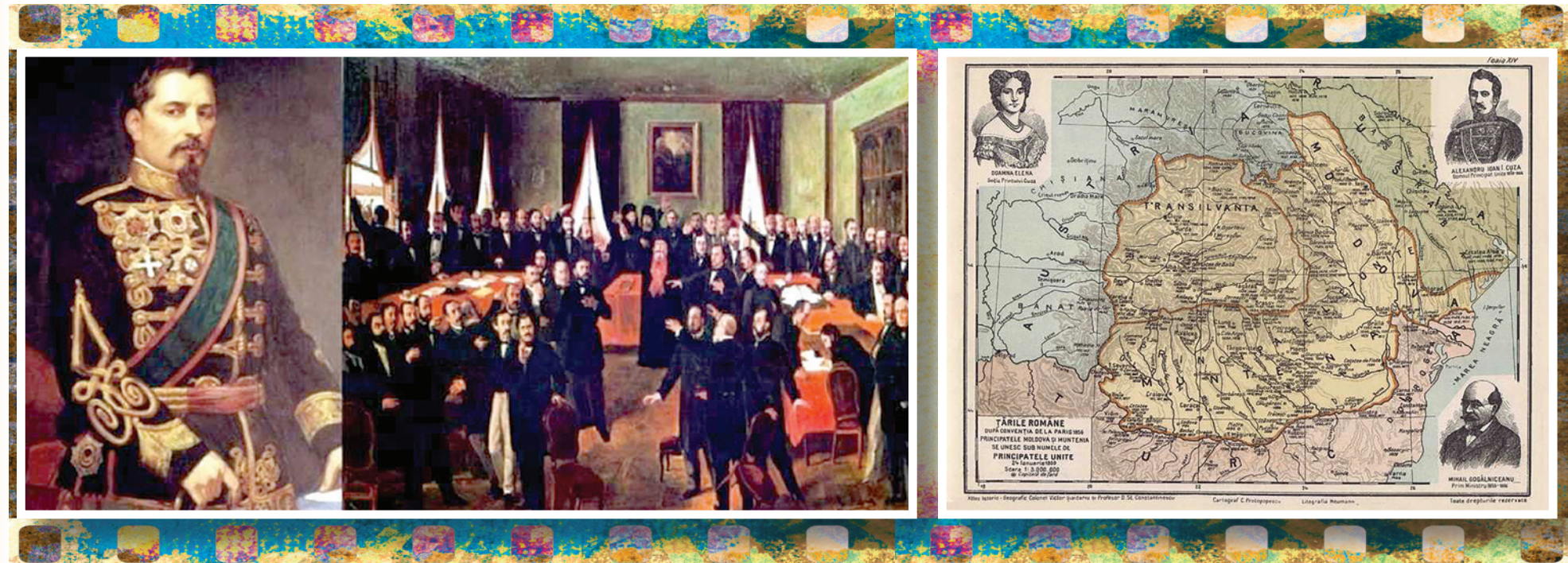
Prof. univ. dr.
ȘTEFAN PĂUN

Unirea principatelor din 1859 a fost un proiect politic al românilor aflat în consens cu politica împăratului francez Napoleon al III-lea. Acesta a susținut această politică din două motive: în primul rând a fost un proiect antirusesc de oprire a expansiunii țariste în zonă, iar în al doilea rând a fost promovarea „principiului națiunii” pentru a submina principiile Congresului de la Viena din 1815, în ceea ce privește obiectivele europene ale Austriei.

separatiștilor moldoveni. Sprijiniți de Austria și Imperiul Otoman și caimacanul Moldovei, **Teodorită Bals**, înlocuit după moartea acestuia de **Nicolae Vogoride**, care aspira la tronul Moldovei, antiunioniștii au câștigat alegerile, prin înlocuirea listelor electorale ale unioniștilor. **Ecaterina Vogoride** a sustras o parte din corespondența secretă purtată de soțul ei și dată opiniei publice. Scrisorile compromițătoare au fost publicate în ziarul unionist „*L'Etoile d'Orient*”, din Bruxelles, traduceri ale acestora fiind distribuite de Partida Unionistă și în Moldova. Turcia cu sprijinul Austriei Imperiale, nu a anulat alegerile, determinând proteste din partea Franței, Rusiei, Prusiei și Sardiniei care au rupt relațiile diplomatice cu Imperiul Otoman. Întâlnirea de la Osborne (9 august) dintre Napoleon III și Re-

urma să fie **Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei**, fiecare având instituții proprii dar cu instituții comune, precum Comisia Centrală cu sediul la Focșani, Înalta Curte de Justiție și Casație, armata; Adunările Elective, desemnau domni separați în fiecare principat. Partida unionistă din Moldova, în Adunarea electivă, care se întrunea în localul *Muzeului de Istorie Naturală din Iași*, a prezentat o variantă de compromis între conservatorii filoruși și liberalii pro-occidentali (francofili), candidat pe colonelul Alexandru Ioan Cuza. Acesta a fost ales în **unanimitate, la 5/17 ianuarie 1859, domn al Moldovei**. Convenția de la Paris nu stipula ca domnii aleși în cele două Principate să fie persoane separate. În Țara Românească Cuza era cunoscut, sprijinit pentru a fi ales domn de **liberalii unioniști**.

dinia au recunoscut **dubla alegere de la 24 ianuarie 1859**. Sub presiunea celorlalte puteri garante, Poarta a acceptat oficial, odată cu Austria, în a 3-a ședință a **Conferinței de la Paris (25 august/7 septembrie)**, să recunoască, dubla alegere. **Alexandru Ioan Cuza**, a trecut la realizarea unificării aparatului de stat. Comisia Centrală de la Focșani în trei ani din 1859 până în 1862, când a fost desființată a elaborat mai multe proiecte de legi, din care domnitorul a promulgat numai legile pentru Înalta Curte de Casație și domeniul financiar. Din 1862, a început să fie folosit în actele oficiale ale Principatelor termenul de ROMÂNIA. Unirea deplină a dus la organizarea **Conferinței de la Constantinopole**, a marilor puteri europene, unde Imperiul Otoman a cerut dreptul de intervenție în Principate, iar

Tratatul de pace de la Paris din 18/30 martie 1856), prevedea intrarea Principatelor Române sub garanția colectivă a celor șapte puteri europene (Turcia, Franța, Anglia, Prusia, Austria, Rusia, Sardinia), revizuirea legilor fundamentale din Principate, organizarea Adunărilor ad-hoc prin care românii erau consultați privind unirea, integrarea în granițele Moldovei a trei județe din sudul Basarabiei (Cahul, Bolgrad și Ismail), trimiterea în Principate a unei Comisii Europene cu misiunea de a propune „*bazele viitoarei lor organizări*”, control internațional al navigației pe Dunăre, înființarea Adunărilor Ad – hoc, pentru consultarea populației în ceea ce privește unirea Principatelor. Alegerile pentru Divanurile ad-hoc au fost marcate de mari tensiuni în Moldova între Partida Unionistă și conservatorii, care vedeau în unire decăderea Iașilor și a Moldovei. Partida unionistă, reprezentată de personalități ca **Alexandru Ioan Cuza**, **Mihai Kogălniceanu**, se confrunta cu opoziția

gina Victoria a Regatului Unit a dezamorsat tensiunile dintre marile puteri europene prin **anularea alegerilor**. În 7 și 9 octombrie 1857 sunt elaborate Rezoluțiile Adunărilor Ad – hoc prin care se cerea: Respectarea drepturilor Principatelor, a autonomiei lor pe baza vechilor lor capitulații încheiate cu Înalta Poartă; **Unirea Principatelor într-un stat sub numele de România**; Prinț străin cu moștenirea tronului, ales dintr-o dinastie domnitoare dintre cele europene și ai cărui moștenitori să fie crescuți în religia țării; Neutralitatea teritoriului Principatelor; Puterea legiuitoare încredințată Adunării Obștești, în care să fie reprezentate toate interesele nației. Întrunite în capitala Franței pentru a lua în discuție cererile celor două Divanuri ad-hoc (10/22 mai - 7/19 august 1858), puterile europene au adoptat **Convenția de la Paris** o adevărată **Constituție a Principatelor**. Sub protecția celor șapte puteri Principatele își păstrau autonomia sub suzeranitatea Porții; Denumirea noului stat creat

Conservatorii se aflau în superioritate. **Liberalii radicali** au organizat o puternică agitație în rândul populației din București, un rol hotărâtor avându-l tribunii în frunte cu I. G. Valentinianu. O mulțime de peste 30 000 oameni s-a aflat în preajma Adunării gata „*să năvălească în Cameră și să o silească a proclama ales pe alesul Moldovei*”, Alexandru Ioan Cuza. **Vasile Boerescu** într-o ședință secretă a Adunării a propus candidatul la **24 ianuarie pe Alexandru Ioan Cuza**, fiind ales în unanimitate, domn și în Țara Românească. Unionist, patriot, Alexandru Ioan Cuza a acționat după dubla alegere, în sensul unirii politice, transformând **Principatele într-un stat modern, respectat în plan european**. Dubla alegere a fost respinsă de Imperiul Otoman și de Austria din această cauză devine obiectul unei noi **Conferințe internaționale**, care se deschidea la Paris, la 26 martie/7 aprilie - 25 aug./6 septembrie. În a doua ședință a Conferinței (1/13 aprilie) Franța, Rusia, Anglia, Prusia și Sar-

Austria a admis unirea doar pe durata domniei lui Alexandru I. Cuza. La începutul lunii noiembrie 1861 **firmanul** (decretul) Unirii era prezentat, dar considerat de români, inacceptabil. Domnitorul Cuza, camerele și guvernele din cele două Principate au reacționat puternic. Toate aceste aspecte au determinat Conferința să facă presiuni asupra Porții Otomane, pentru elaborarea unui nou firman (la 4/16 decembrie 1861) prin care a renunțat la condițiile anterior solicitate și recunoașterea dublei alegeri. De remarcat, Austria a păstrat vechea poziție. În ianuarie 1862, guvernele separate din Principate au demisionat, iar la București a fost format **primul guvern unic**, condus de Barbu Catargiu. Începea o nouă etapă a domniei lui Alexandru Ioan Cuza. Poporul român prin oamenii politici ai vremii a știut să pună marile puteri europene. **ÎN FAȚA FAPTULUI ÎMPLINIT. O ACȚIUNE DE UN REAL PATRIOTISM, ȘI SACRIFICIU PENTRU NAȚIUNEA ROMÂNĂ**” cum remarcă Nicolae Iorga.

ANDREI BREABĂN
scriitor și ziarist

Bătălia de la Vaslui

Una dintre cele mai mari bătălii, ce a avut loc în Evul Mediu, este cea care a avut loc la Vaslui în ianuarie 1475. Prin dimensiunile și obiectivele urmărite poate fi comparată cu alte mari bătălii în care a fost în joc soarta creștinătății, cum au fost cea de la Constantinopole din mai 1453 sau cea de la Belgrad din iulie 1456.

Ajuns Voievod al Moldovei după bătălia de la Doljești, din aprilie 1457, feciorul lui Bogdan al II-lea evită să cadă în pânza de păianjen țesută cu dibăcie de principii Europei, în special de cei maghiari, cum a făcut vărul său Vlad Draculea, și-și începe domnia prin a refuza să mai plătească haraci turcilor, ceea ce atrage o scrisoare de amenințare din partea sultanului, pe care însă Voievodul nu o ia în seamă. Mânios, Mohamed trimite poruncă unui mare comandant de oști, Suleiman, să întrerupă asediul unei cetăți din Albania și să-l aducă la ascultare pe Voievodul Moldovei. Executând porunca, beylerbey-ul Rumeliei intră în Țara Românească spre sfârșitul toamnei anului 6983 (1475), având cu el mai bine de 120.000 de oșteni și alte zeci de ajutoare. Dar Ștefan cel Mare nu se sperie și se va pregăti temeinic pentru apărarea țării. El evită o confruntare directă și gândește atragerea turcilor într-un loc care să nu le permită să se miște în voie și să se folosească de superioritatea numerică. Iese în întâmpinarea lui Suleiman chiar când acesta trece Dunărea, iar prin atacuri repetate îi obligă pe păgâni să se abată de pe Valea Sireului, care îi îndrepta spre Suceava, capitala Moldovei, devenind-le drumul pe Valea Bârladului, spre Vaslui. Sperând să termine mai repede cu *Moldoveanul*, în loc să se îndrepte spre Suceava, Suleiman pornește în urmărirea acestuia căzând în capcana întinsă de Voievod.

Urmează câteva săptămâni de hărțuire, timp în care moldovenii pun foc satelor aflate în fața turcilor, pârjolesc pământul, otrăvesc fântânile, distrug podurile și podețele de peste ape, le atacă transporturile cu provizii. Foametea și setea încep să pună stăpânire peste puhoaiile turcești, lor alăturându-li-se

frigul și zăpezile din decembrie, drumurile mlăștinoase care vor aduce în fiecare zi pierderi mari păgânilor.

De partea Voievodului Moldovei a venit și Dumnezeu, care a dat în acel an o iarnă mai blândă. Vremea s-a încălzit brusc, astfel că zăpada se topește și mocirlește drumurile iar ninsoarea se prefacă în lapoviță. Să fi văzut atunci acea oaste imensă, care cucerise Constantinopolul, cum înota prin noroaie, cu oamenii uzi de lapovița rece care intra până la piele, fără să aibă unde se usca pentru că în fața lor era numai pământ sterp, fără case sau alte adăposturi unde să se poată încălzi. Mânioși, turcii încercau să dea de Voievod și de oastea lui care mereu le apărea în față, dar când să se apropiau de el, dispărea ca o nălucă în ceață. Furios, Suleiman își continuă drumul convins că îl va prinde pe Ștefan.

Când a văzut că turcii au intrat în capcana pe care le-a întins-o, Voievodul lasă un comandant în locul lui care să continue hărțuirea dușmanilor, iar el merge la Vaslui să se pregătească pentru bătălia finală. Boierii și comandanții lăsați să-i hărțuiască pe turci îi atrag pe Valea Bârladului, o regiune răpoasă, acoperită cu păduri și tufișuri, unde îi puteau lovi în voie și să se retragă fără a putea fi urmărit. În fața Vasluiului aștepta Ștefan, pregătit de atac. Locul ales de Voievod era situat pe Valea Bârladului, la sud de Vaslui, între Dealul Paiului și Dealul Muntenilor, o zonă strâmtă și mocirloasă, cu versanți abrupti și împăduriti, în care dușmanii să fie încorsetați. Iar pe deasupra, între cele două dealuri curgeau leneș apele reci ale Bârladului, care îngreunau și mai mult mișcarea dușmanilor.

Pe Dealul Muntenilor Ștefan și-a camuflat ostirea pentru atacul decisiv, iar el și-a stabilit punctul de comandă într-un loc mai înalt, într-o poziție care îi permitea să urmărească toate mișcările păgânilor și totodată să-și conducă trupele. Capcana astfel pregătită aștepta dușmanul să intre în ea. Acest lucru s-a petrecut în dimineața zilei de **10 a lunii lui gerar din anul 6983**, o zi

memorabilă în istoria neamului nostru, scrisă cu sângele vărsat de moldoveni pentru apărarea libertății și a identității de neam, pe care ar trebui s-o comemorăm cu smerenie, aducându-ne aminte în fiecare an de faptele de glorie înscrise de Marele Voievod.

Înfuriat de situația în care se afla, Suleiman încearcă să intre în Vaslui unde spera să găsească hrană, apă și adăpost și să pună mâna pe Ștefan. Simțindu-se stăpân pe situație, în fruntea oștii pe care o avea, beylerbey-ul Rumeliei se avântă direct spre intrarea în târg. Primii care atacă sunt forțele de elită și secuii care lovesc puternic în dușman dându-i o lovitură năucitoare. Prinsă în ploaia de săgeți și obuze, avangarda otomană bate în retragere. Vine din urmă grosul ostirii condus de însuși Suleiman pașa. Fără să bănuiască ceva, acesta trimite în luptă trupele sale de elită, aflate sub comanda lui Mihaloglu Ali-bei. Pe moment, moldovenii par descumpăniți de mulțimea păgânilor. Din porunca lui Ștefan, detașamentele aflate pe celălalt mal al apelor Bârladului dau semnal de luptă sunând din buciune și trâmbițe. Crezând că acolo se află Voievodul cu grosul trupelor, fiindu-le teamă să nu fie atacați din acea direcție, în rândul păgânilor se creează brusc un moment de derută, care provoacă panică

și învălmășeală, accentuate de ceața groasă care s-a lăsat. Buciumele sună și mai tare, prefăcându-se că se apropie de dușmani. Fiindu-le teamă de un atac asupra flancului stâng, Suleiman trimite o parte din trupe spre podul de peste apele Bârladului. În acel moment intră în luptă însuși Voievodul, care voia să-și încurajeze oamenii. Deși mic de statură, călare pe calul său alb și îmbrăcat într-o ținută de culoare roșie care lumina în ceața care acoperea locul bătăliei, Ștefan părea un zeu coborât din ceruri pentru a ajuta Țara Moldovei. Aflat în mijlocul vitejilor săi, cu spada sa grea pe care o mănua cu amândouă mâinile, seceră ca un bun gospodăruș ogorul de lifte păgâne aflate în fața lui.

Păgânii încearcă să scape cu fuga. Însuși Suleiman cade de pe cal în mlaștină fiind tras de barbă de un ienicer ca să nu se înecă. Acesta îi dă calul lui și, înconjurat de mai mulți călăreți, este în cele din urmă scos din acea vale a morții. Se spune că două zile a durat urmărirea turcilor care fugeau înspăimântați. Mulți din ei nu au putut rezista urmăririi și au căzut istoviți.

În felul acesta Ștefan cel Mare și Sfânt obține una dintre cele mai răsunătoare victorii ale sale. Câștigă o bătălie dată în numele neamului său pentru apărarea gleei străbune și a creștinătății.

Per Aspera Ad Astra (Seneca)

ALEXANDRA TĂNASE este o tânără soprană și violonistă cu o activitate artistică importantă, fiind o prezență din ce în ce mai des întâlnită pe scenele de concert din România și nu numai. A absolvit studiile de licență (vioară) la Universitatea Națională de Muzică București, la clasa conf. univ. dr. Ioana Croitoru, iar ulterior masterul la clasa conf. univ. dr. Ladislau Csendes, perfecționându-se în prezent cu maestrul Ilarion Ionescu-Galați. În calitate de violonistă a susținut concerte la București, Sibiu, Brașov, Piatra Neamț, Vatican, Istanbul și Moscova, evoluând alături de unele dintre cele mai importante ansambluri, dintre care amintim Orchestra Filarmonicii „George Enescu”, Orchestra Teatrului de Operetă și Musical „Ion Dacian”, Orchestra Filarmonicii „Borusan Sanat” din Istanbul sau Orchestra „Philharmonia” a Conservatorului P.I. Ceaikovski din Moscova. A concertat sub bagheta unor reputați dirijori precum Theo Wolters, Jin Wang, Sascha Goetzel, Horia Andreescu sau Ilarion Ionescu-Galați. Despre această artistă, maestrul Ilarion Ionescu-Galați afirmă că „*pe lângă cunoștințele muzicale, Alexandra Tănase este posesoarea unui glas minunat, înzestrat cu toate datele necesare, muzicalitate, instinct și calități scenice deosebite, fie pe scene de operă, fie pe scene de recital. Rezultatele aparițiilor sale pe scene prestigioase, la concursuri naționale și internaționale, o îndreptățesc să aspire la o*

frumoasă carieră solistică. Am încredere în talentul și calitățile deosebite pe care le are.” Pentru că și-a dorit să insufle și altora pasiunea pentru vioară și să îndrume tinerii violoniști pe cărarea desăvârșirii artistice, Alexandra Tănase are o susținută activitate didactică pe care și-o desfășoară din 2018 la Școala Gimnazială de Arte nr. 3 din București. Pe lângă studiul viorii, Alexandra acordă o importanță deosebită șlefuirii instrumentului său interior, fiind înzestrată cu o voce de soprană cristalină și pătrunzătoare, cu armonice bogate. S-a perfecționat în arta cântului vocal cu nume răsunătoare ale operei, evoluând pe scena Teatrului „Maria Filotti” din Brăila în 2022 în cadrul ultimului masterclass susținut de regretata soprană Mariana Nicolesco. Tot în anul 2022 a participat la masterclass-ul susținut de soprana Nelly Miricioiu, care s-a încheiat cu un recital pe scena Operei Naționale București, alături de dirijorul Ciprian Teodorașcu și de Orchestra Operei Naționale București. Alexandra a susținut numeroase concerte și recitaluri pe scene importante din țară, cum ar fi Muzeul „George Enescu”, Biblioteca Metropolitană București sau Catedrala „Sfântul Iosif” din București. A participat la concursuri de profil, cu rezultate notabile, dintre care amintim Premiul I la Concursul Internațional de Canto de la Belgrad (Serbia, 2019), Alexandra numărându-se și printre finaliștii ediției din 2021 ai Concursului Internațional de Canto „Tiberiu Brediceanu”.

Valorosul jurnalist și scriitor Andrei Breabăn, colaborator permanent al acestei publicații, are în pregătire pentru tipar mai multe povestiri cu profund conținut istoric, cele mai multe din anii domniei marelui Voievod, ilustru strateg și atotbiruitor, Ștefan cel Mare și Sfânt. Pentru că povestirile respective se adresează în special celor mai mici elevi, dar nu numai lor, autorul le dorește bogat ilustrate, cu picturi și desene sugestive, coborâte parcă din negura strălucitoare a unor vremuri demult apuse și cu care ne vom mândri întotdeauna. Și a ales ca ilustrația creațiilor sale să fie semnată de **SOFIA MARIA PETRE**, o foarte talentată artistă plastică din București, ale cărei tablouri se cumpără de cum apar pe simeze. Referindu-se la această steluță care capătă pe zi ce trece contur luminos pe bolta artei, distinsa profesoară Ioana Ionescu, de la Școala de Artă București, ne-a spus în exclusivitate:

„Am lucrat cu Sofia în cadrul cursului de

pictură timp de patru ani. În primul an de curs avea opt ani. În această perioadă de formare, Sofia a avut timp să experimenteze diferite tehnici și să-și găsească modul cel mai potrivit de exprimare. În ultimul timp este atrasă cel mai mult de ilustrație și de zona de grafică a artelor plastice. Compozițiile sale pornesc adesea de la un reper exterior (un model, un personaj, o altă ilustrație etc.), pe care le modifică adăugând detalii din lumea sa mentală. Îi place să descrie suprafețele și volumele prin linii frânte și modulate, bogate în detalii descrise printr-o gestică liberă; folosește mai degrabă hașura grafică decât pata picturală. Aproape toate compozițiile Sofiei sunt caracterizate de expresivitatea personajelor și prin contrastul cromatic închis-deschis. Atunci când lucrează în pensulă și nu folosește hașura grafică, tușele sale sunt vibrante captând o gestică evocatoare. Ea creează raporturile cromatice și subiectul spontan, din imaginație, ci nu extra-se din natură, ceea ce apropie operele sale de școala expresionistă. Sofia este încă un artist în formare și nu-i putem pune eticheta unui curent sau stil anume; fiind la o vârstă fragedă, în plină dezvoltare, e de înțeles că și modul ei de lucru, cât și interesul pentru anumite specializări din spectrul artelor plastice, se pot modifica permanent”. La rândul nostru îi urăm Sofiei multă sănătate, spor la lucru și promitem să citim cărțile ilustrate de ea!

pagină realizată de muzicolog drd. Teodora Constantinescu

Doinește-n Cer Eminul...

Rămâi al nemuririi...

Plecat-ai printre stele să le-nvești în cânturi
Scriindu-le poeme din nesecata-ți pană
Și coborând pe-o rază, în adieri de fluturi
Îndrepti ușor privirea clipind duios din geană.

De-ai și ti c-un dor ne lasă, iar altul ne agită
Ducându-ne cu gândul la câte-aveai de zis,
În viața-ți mult prea tristă și repede sfârșită
Ți-a fost trăirea-n versuri un rug de dulce vis.

Lăsat-ai ne-mplinite mărețiile-ți restante
Și negândind că timpul le va repune-n rol
Continuându-ți mersul în cerul de speranțe
Privești nepăsător la timpul scurs domol.

Ce liniște ne-apasă când te citim Maestre,
Din neputința noastră ți-am făuri Altar,
Iar seara, la culcare, în ochiuri de ferestre
Privim eternitatea prin slova-ți de nectar.

Și nicio scurtă strofă nu cade-n neuitare,
E sanctuar de rugă și sfântă-nchinăciune
Asemeni unui munte bogat în pietre rare,
Așa e versul Tău, mărit de-nțelepciune.

Va dăinui cum marea neliniștit frământă,
Nu pieri niciodată, e-asemeni unui leac,
Citește-ne Emine, citește și ne-ncăntă,
Rămâi al nemuririi, fecior, urmaș de dac!

Vizitiu caleștii Carului Cel Mare
Biciuiești în strofe boabe de nectar,
Storci în tească mirul sfintelor izvoare
Scânteind cuvinte-n cioburi de amnar.

A curs atâta rouă...

A curs atâta rouă din cupa veșniciei
Și-atât de mult nectar am adunat în cești,
Încât întrezărirăm pe cerul României
Luceafărul blândeții cu aripi îngerești.

Clătisem doru-n sare să-i stingem vâlvătaia
Ce pălpăia-n plămânii adâncului pământ,
Când vântu-l întetiră chemam îndată ploaia
Și-n sfântă ascultare puneam al său cuvânt.

Tăcere se-așternuse când slova se-nălțară
În curcubeu de stihuri pe bolta înstelată,
Mică de splendoarea cetăților de ceară
Îngenunchese clipa venirii cu-a sa daltă.

Cioplise-n coji de stele povești nemuritoare
Ademenind văzduhul, ursindu-le-n smaralde,
Sunt porți deschizătoare de dincolo de moarte
Spre cei ce gustă miera din versurile-i calde.

Prezent în noi și-n toate, Eminul scrie, scrie...
Versete lungi și triste gravate cu ardore,
Din lacrima cernelii irumpe-o poezie
Și încă multe alte din tocu-i ce nu moare.

Plâng și îngerii din cer

Dormi Luceafăr, dormi în pace, plâng și îngerii din cer
Ei permit-au de la noi versuri pline de mister
Și citit-au pentru tine pământene slove vii,
Vrut-am noi să-ți facem somnul lin și plin de bucurii.

Nu ești singur printre stele, sunt toți îngerii cerești,
Plâng citind frumoase rânduri, știu deja cât ne iubești
Și făcut-au noaptea albă și trezit-au luna-n zori
... Un regal de poezie... un ocean de scriitori.

Nu uitarăm o secundă ce-ai lăsat în urma ta,
Vrem în veci a-ți fi ostatici, de la tine a-nvăța,
Dă-ne-un strop de-nțelepciune, varsă raiul peste noi,
Doar așa să prindem viață spre-nainte, nu-napoi!

Ecoul grav al „Doinei”

Pecetea de pe frunte, în aripi întrupată
Ți-a ridicat privirea spre zborul cel înalt,
Ești genul ce-ai lăsat în urma ta o „pată”
Cântată-n dulcea limbă de glasul unui psalt.

N-avem ajunge-n vârful colosului de piatră,
Cu aripi de Icar și nu ți-am prinde urma,
Ai plămădit cuvinte ca pâinea coaptă-n vatră
Și n-ai lovi șacalii ce rod din foi cu turma.

În biblioteci zidit-ai coloane de bazalt
Prin stihurile-ți sfinte, atotvindecătoare,
Citești înțelepciunea prin ochii celuilalt,
Iar în balanța minții discerni a ta plecare.

Într-un cavou de stele, Luceafăre măreț
Ți-ai ferecat amarul din sipetul tristeții,
Mojici acei ce stihul ți-l poartă cu dispreț
Neajungând să-ți bei poculul bătrâneții.

Încep în colțul gurii hingherii să suspine,
Pornit-au cruciada printre sărmani români,
Cavalul pe coline răsună-n văi, Emine,
Ecoul grav al „Doinei” ne biciuie-n plămâni!

Te-ai logodit cu cerul...

Ce îngeri te-au răpit din templul poeziei
Lăsându-ne săraci de tine și de noi,
Zidindu-ți tinerețea pe soclul veșniciei
Eternizând condeilul și luciul albei foi?

În urmă-ți plânge lacul și nuferii și teiul
Și florile albastre și plopii fără soț,
Ei n-au uitat de tine și nici de obiceiul
De-a-i alinta în versuri fără-a dori negoț.

Te-au așteptat decenii și nopți și zile-n-șir
Să vii să legeni codrul și ploile și vântul,
Să scrii duios poeme cu pana-ți de cașmir
Pe rana încă vie unde-a săpat doar gândul.

Cerneala-ți este humă și pana ți-e cenușă,
Dar totuși ai găsit albastrul printre stele,
Storcând de umbre mâna uscată în mânășă
Răstorni căușul rimei pe-altarul vieții grele.

Te-ai logodit cu cerul și nu întâmplător
Ți-a fost s-ascuți înalțul din flautul stelar
Arpeggiind murirea-ți prin raiul călător
Lăsând de timpuriu un gol fără de hotar.

Știut-ai să-l astupi, dar cât de tare doare
Să știm că Nemurirea ți-e haină de festin
Și frigul de afară te-apasă cu ardore
Făcându-ți grea șederea în clipa de destin.

Ne mângăie tristețea când înălțăm privirea
Și nu-ți vedem nici urma pe bolta înstelată,
Ca tine nimeni altul nu a cântat iubirea
Făcând o poezie din dulcea-amara soartă.

Din sânul iernii aspre, la gura sobei calde,
Ies slovele fierbânde din abur de plămân,
Privind sfios azurul, în piept tăios ne arde,
Simțindu-te prezent în gena de român

Ce-i amarul? Ce-i pelinul?

Printre codrii de aramă curg izvoarele, suspină,
Plâng de dorul celui care le-a dat viață și lumină,
Le-a-mbrăcat în versuri calde cu atâta bucurie,
Le-a lăsat în grija noastră prin plecarea-i timpurie.
Somnoroase pășărele se agită pe la cuiburi,
Dau din aripi răvășite, derutate și-un pic tulburi,
Se întrebă ca și codrul: unde-i cel ce ne-a slăvit?
O veni să ne mai vadă cât de mult ne-a îndrăgit?
Poate aflăm răspuns la toate... ce-i amarul? ce-i pelinul?

SIBIANA MIRELA ANTOCHE

Fără El...

Fără el ogorul gliei ar fi fost în brazdă sec,
Văi cădeau de alții roase, nori încolăceau culbec,
Munți golași, în codrii tineri putrezeau în rădăcini,
Veștejea în teacă frunza, cădeau ramuri din tulpini.

Fără el candela lunii ar fi stins fitilu-n cer,
Stăne-abandonau pășunea și-alungau ultim oier,
Ziua ar fi fost mai scurtă, noaptea lungă-ar fi părut,
Pe câmpiile mănoase spic de grâu n-ar fi crescut.

Fără el cădeau perdele de-ntunerice pe pământ,
Am fi fost lipsiți de miere și de dulcele cuvânt,
Toate ne-ar fi fost o umbră, o felie de eclipsă,
Bolta n-ar mai fi sorit și-am fi dat lumina lipsă.

Fără el oricare creangă s-ar fi scuturat de flori,
Primăvara învierii ar fi plâns după cocori,
Marea-ar fi secat în spume, țărnu-ar fi plecat în larg,
Nici vapoare, nici corăbii n-ar mai fi avut catarg.

Fără el izvorul rece s-ar fi prefăcut în zid,
Românescul grai pierrea sau jongla în invalid,
Nici iubirea n-ar fi atins apogeul absolut,
Am fi fost mult mai săraci, de El nu s-ar fi născut!

Iubită ți-a fost marea!

În ochii-ți blânzi, talazul sfârșea-n adâncul mării
Clocotitor de tristă și înduioșă-nspumarea,
Pe cer dansau fofeze pictate-n albul sării
Valsând la braț cu versu-ți pân' cobora-nserarea.

În noapte-și plângea țărnul pe umeri goliciunea
Dezlănțuindu-ți dorul de Teiul din Copou,
Citindu-ți gându-n șoaptă, știindu-ți slăbiciunea
Îi picura clepsidrei albastrul din stîlou.

Nu te uitară lacul înveșmântat de nuferi,
Nici plopii fără soț nu odihneau de-aLEAN,
Se întristau în taină când te vedeau că suferi,
Aproape te voiau, pe plaiul moldovean.

Te-nfierbânta seninul și muza dintre stele
Citindu-le versete pe-o stâncă, lângă mal,
Când slova n-avea pace și flutura-n tre veale
Tu i-aducea-i timona să-nfrunte ultim val.

Iubită ți-a fost marea și-n stihuri ai cântat-o
Ținându-i lungă trenă ce clocotea în larg,
I-ai declarat amorul și-n brațe-ai alintat-o
Lăsând-o să se-nalțe... în spume... pe catarg.
Dor de cel ce le-a creat și-a pictat în vers divinul!
Iar din neputința noastră nu mai vrem decât un semn:
Să ne spună cum îi este, dacă-o duce-n ceruri demn.
Vreme trece, vreme vine, toate-s vechi și toate-s noi,
I-așteptăm tăcuți venirea... de e pace, de-i război.
Nu-ndrăznim să-i cerem multe, doar un vers să ne mai scrie
Cu aleasă-nțelepciune din a sa călătorie.

Cercetarea românească moare, dar nu cedează (VI)

✍ NICOLAE VASILE

(Modele prost preluate și reforme de dragul reformelor)

Distrugerea cercetării aplicative, faza pe institute (2)

Când, în anul 2000, a venit la guvernare Partidul Social Democrat, lumea cercetării se aștepta la o politică mai constructivă, opinie întărită de nominalizarea ca ministru delegat cu activitatea de cercetare a domnului Șerban Constantin Valeca (Dumnezeu să-l odihnească!), fost director al Institutului de Cercetări Nucleare Pitești, om cu o bogată activitate de management în cercetare, provenit dintr-un domeniu cu rezultate practice notabile pentru România, cel al Programului Nuclear. Sindicatele din cercetare, prin președintele federației Radu Minea, își exprimau speranțele unei revigorări a domeniului, bazate pe niște discuții avute cu ministrul delegat în perioada anterioară, pe când era deputat. O suspiciune venea totuși din faptul că activitatea de cercetare, deși era condusă direct de un ministru delegat, membru al Guvernului, se afla în cadrul Ministerului Învățământului, condus de doamna Ecaterina Andronescu, care avea cu totul alte idei privind cercetarea aplicativă.

nisterul Învățământului, condusă de profesorul Gheorghe Popa, fost rector pentru două mandate la Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași, un fizician cu rezultate teoretice notorii, dar fără experiență în zona economică a cercetării și în managementul acesteia, compensând cu o bună credință în ceea ce făcea.

Un prim rezultat al conducerii dănsului la ANCS a fost numirea, prin concurs, a lui Nicolae Victor Zamfir în funcția de director al Institutului de Fizică și Inginerie Nucleară (IFIN) Măgurele, apreciat și susținut de Patronatul Cercetării, atunci, contestat de Radu Minea, încă din comisia de concurs. Numirea sa, în timp, s-a dovedit a fi o decizie bună, chiar dacă syndicatele au continuat să-l conteste.

O măsură deosebit de utilă, atât pentru fenomenul cercetării în sine cât și pentru analiza noastră sistemică, a fost monitorizarea programelor din cadrul Planului Național de Cercetare-Dezvoltare, Inovare-1 (PNCI-1) în numele căreia, rezultă și din titlu,

Vizita unor miniștri la Expoziția Cercetării din anul 1993

lei opt filmele legate de rezultatele anumitor proiecte. L-am întrebat pe directorul programului de atunci, profesorul Daniel Bunea (Dumnezeu să-l odihnească!), cum au fost selectate acele opt proiecte și mi-a răspuns că numai acelea se încheiau cu rezultate practice, produse sau tehnologii ajunse până în faza de model sau prototip. Situația era mult mai rea decât îmi închipuisem, pentru că în total fuseseră finanțate peste o mie de proiecte. Aceste rezultate ar fi trebuit să constituie sursa de învățăminte pentru următoarele planuri și programe, pentru o mai bună valorificare economică a fondurilor de cercetare.

Ultima inițiativă notabilă a domnului Gheorghe Popa a avut loc sub presiunea Patronatului și se referă la tăierea datoriilor istorice ale institutelor de cercetări, acumulate înainte de anul 1989, când se știe că toate cheltuielile, mai ales cele de investiții, erau decise la nivel statal, nu instituțional.

Acestea, întârziate la plată în perioada tulbură de după anul amintit, atrăseseră după ele penalități care depășeau fondul datoriilor și reprezentau niște impedimente majore în desfășurarea normală a activității. Acestea se adunau la greutățile cauzate de subfinanțarea provenită din lipsa de proiecte. La nivel național, exista o procedură acceptată de Uniunea Europeană, care se aplicase pentru mulți agenți economici, deci ar fi fost cu atât mai oportună pentru niște institute de cercetări. Procedura prevedea inițierea unui demers juridic de către structura guvernamentală care solicita, iar aprobarea se făcea prin ordonanță sau lege, după care evaluarea finală, executivă pentru ștergerea datoriilor, se făcea printr-o Hotărâre de Guvern.

Domnul Gheorghe Popa înțelesese situația imperativă a momentului și acționase în consecință, făcând tot ce depindea de ANCS în acest sens, doar că propunerea de Hotărâre de Guvern trebuia să plece de la Ministerul Învățământului, unde opiniile erau altele. Trecea timpul și nu se întâmpla nimic.

Operațiunea, odată finalizată, ar mai fi dat o gură de oxigen unor institute, ceea ce nu convenea deloc doritorilor de afaceri imobiliare bazate pe patrimoniile din cercetare, conform celor expuse mai sus. Norocul a venit de la Târgul de carte Gaudeamus, care avea loc în decembrie 2004, la Romexpo, la a cărui deschidere își anunțase deja prezența primul ministru. În calitatea mea de prim-vicepreședinte al Camerei de Comerț și Industrie a României, de care depindea Romexpo, urma să-l întâmpin la deschiderea evenimentului. Totul se întâmpla pe ultima sută de metri, pentru că mai erau doar vreo două săptămâni până la finalul mandatului acelui guvern. La o cafea, am prins un moment propice să-i expun problema, a înțeles repede și l-a însărcinat pe academicianul Mihai Drăgănescu (Dumnezeu să-l odihnească!), consilierul său personal, să se ocupe și să facă tot ce trebuie ca dosarul să intre în ultima sedință a Guvernului Adrian Năstase.

Dosarul fusese blocat la Ministerul Învățământului, cu toate insistențele conducerii ANCS, dar distinsul academician a fost foarte eficient și a dus totul la bun sfârșit. După niște peripeții de birocrație amestecată cu rea voință, care au avut loc în timpul structurii parlamentare nou alese ca și a celei guvernamentale din perioada de început a Guvernului Tăriceanu, o serie de institute au avut șansa să repornească de la zero și funcționează și astăzi. Nu se treziseră, încă, interesele imobiliare din noua conjunctură de putere!...

Din nou coaliție de guvernare făcea parte și Partidul Conservator care, istoria ne-a arătat, avea interese bine ținute în privatizarea unor institute de cercetări din București, cărora noua situație de a fi lipsite de datorii la stat le-a sporit valoarea și a îngreunat privatizarea. Aceasta i-a deranjat foarte mult pe posibili „investitori”. Ceea ce a urmat a fost prezentat cu lux de amănunte în presa vremii, dat fiind că s-a lăsat cu procese și condamnări la ani grei de pușcărie pentru niște personaje notorii, îndrăgostite subit de cercetare, mai ales de patrimoniile acestora.

„...avocatul este primul om al Cetății!” - interviu cu domnul avocat Danny Gabriel Raine-Bârdan -

✍ Interviul realizat de
CRISTIANA VĂRĂȘTEANU

Mărturisesc faptul că nu mi-a fost deloc ușor să stabilesc o întâlnire cu Maestrul Danny Gabriel Raine-Bârdan, avocat în Baroul București, din cauza programului său foarte încărcat, de dimineată până-n noapte târziu, planificat pe ore și minute! Domnia sa este doctor în drept, consilier al Uniunii Naționale a Barourilor din România, președinte al Asociației „Societatea Avocaților din București” și membru marcant al Asociației Române de Științe Penale. Desfășoară o vastă activitate de cercetare științifică, concretizată în numeroase lucrări de specialitate din care amintim: „Evaziunea fiscală. Studiu de legislație, doctrină și jurisprudență”, Editura Printech, București, 2011; „Previzibilitatea normei de încriminare în Codul Penal”, Editura Universul Juridic, București, 2016; „Considerații privind contestația la executare silită”, Editura Universul Juridic, București, 2019.

Cristiana Vărășteanu: Stimate domnule avocat, voi începe acest interviu cu o întrebare referitoare la locul în care discutăm acum și anume Biblioteca „Avocat Victor Anagnoste” a Baroului București, aflată în incinta Palatului de Justiție de pe Cheiul Dâmboviței. Ce le puteți spune cititorilor cu privire la această minunată locație?

Danny Bârdan: În primul rând doresc să vă mulțumesc tare mult că ați primit cu entuziasm propunerea mea de a ne întâlni la Biblioteca Baroului București. Aceasta a luat ființă în anul 1905 sub denumirea de Biblioteca corpului de avocați, la inițiativa și sub decanatul celebrului avocat Mihai Antonescu, iar în anii '30 a fost relocată în Palatul de Justiție din București, la etaj, într-o aripă a clădirii construite într-un stil arhitectural renascentist, având mobilierul din stejar masiv sculptat în stil eclectic la Paris. Biblioteca dispune de un fond de carte impozant, fiind constituit inițial din donații masive de carte din partea avocaților, iar ulterior îmbogățirea acestuia s-a realizat printr-o achiziție continuă de apariții editoriale preponderent juridice, sponsorizări și donații aleatorii. Nu în ultimul rând, doresc să amintesc faptul că în această bibliotecă se află, cum vedeți, și portretul pictat al ilustrului avocat Constantin Vișinescu (cu doctorat în drept penal obținut la Paris), a cărui istorie de viață este impresionantă și vă invit să vizionați pe canalul de youtube al TVR ediția emisiunii „Profesioniștii”, realizată de Eugenia Vodă și în care a fost invitat regretatul avocat. Pe scurt, acesta a luat parte la luptele pentru eliberarea Basarabiei în cel de-al Doilea Război Mondial, fiind rănit și declarat invalid de război, reîntors pe front la solicitarea sa, cade prizonier la ruși și este trimis în lagărul Wosnesensk pe Bug de unde evadează, îi apără în anii '50 pe mai mulți intelectuali din acea vreme, printre care și pe Vasile Voiculescu. Constantin Noica și ajunge să fie anchetat și trimis în lagărul de muncă forțată de la Canalul Dunăre – Marea Neagră, fiindcă a deranjat noul regim cu monumentalele sale pledoarii și cu așa-numitele „concluzii neprincipiale”, pentru ca în cele din urmă să fie eliberat în anul 1954.

C.V.: Mulțumim pentru această evocare înedită! Cum apreciați starea avocaturii în prezent?

D.B.: Avocatura, ca orice altă profesie, se identifică întocmai cu societatea din care face parte, preluând în mod corespunzător acele trăsături caracteristice acesteia. Gradul de educație și cultură se răsfrânge proporțional în orice domeniu de activitate, iar nivelul inteligenței sociale influențează armonia din interiorul unei profesii. De asemenea, gradul de performanță a sistemului de învățământ va reprezenta un barometru pentru bunăstarea membrilor profesiei noastre, cea mai liberală dintre toate.

C.V.: Cum percepeți, în ansamblu, societatea românească actuală?

D.B.: De foarte mult timp asistăm la o învrăj-bire în rândul semenilor din țara noastră, fapt ce a condus la o diminuare semnificativă a valorilor, a identității naționale și implicit a demnității poporului român. La adăpostul libertății de exprimare, ideile constructive și respectul față de ceilalți au fost înlocuite cu acțiuni malițioase manifestate sub diferite forme la adresa unor persoane, instituții sau a altor entități juridice. Zi de zi, mentalul oamenilor a fost intoxicat în acest sens și a generat în consecință multiple reacții distructive, care nu au făcut altceva decât să nască ori să amplifice situații negative. Cu toate acestea, îmbucurător este faptul că ponderea acelor care gândesc pozitiv și care vin cu idei constructive este mai mare, fapt ce conduce la o izolare a celor care propagă discordie. Atunci când fiecare dintre noi va pune mai mult accent pe cultură, educație și dezvoltare personală și profesională, națiunea română își va regăsi identitatea și demnitatea. Filosoful antic Socrate spunea: „Cine vrea să miște lumea trebuie mai întâi să se miște pe el însuși.”

C.V.: Care credeți că va fi evoluția profesiei de avocat în țara noastră?

D.B.: Orice schimbare care se încearcă să se realizeze la nivelul unei profesii ar fi sortită eșecului, dacă nu ar fi compatibilă cu valorile, tradițiile și principiile comunității, evoluția acesteia aflându-se într-o interdependență cu nivelul de dezvoltare a societății din care face parte. Avocatura este o profesie dinamică, aflată într-o permanentă transformare. Periodic se modifică specificul situațiilor juridice care necesită concursul avocaților, iar aceștia din urmă sunt

nevoiți să se adapteze realității sociale, proces care trebuie realizat încă de la primele semne de schimbare.

C.V.: Se vorbește foarte mult de robotizarea multor activități umane, inclusiv a celei de administrare a justiției. Credeți că inteligența artificială va înlocui vreodată rolul avocatului?

D.B.: Puțin probabil, chiar imposibil! În primul rând trebuie avut în vedere faptul că legile sunt elaborate și adoptate de oameni, care prin natura lor sunt imperfecte, ceea ce conduce în mod evident la o lipsă a impecabilității normelor juridice. În al doilea rând, aplicarea legislației la nivel național, și nu numai, implică o serie de interpretări și corelări care se realizează într-o anumită măsură și dintr-o perspectivă emoțională specifică ființei umane. În cele din urmă, destinatarul normelor juridice este tot o ființă umană, care nu va accepta soluția adoptată și impusă de o inteligență artificială. Avocatul, spre deosebire de un program de calculator, oferă clientului nu doar o soluție juridică, dar și un sprijin emoțional prin modalitatea în care recepționează informația comunicată de client, răspunsurile oferite acestuia, profesionalismul de care dă dovadă la care se adaugă interacțiunea umană care se transpune printr-o tonalitate calmă a vocii, exprimarea unui gând pozitiv, o privire optimistă și sinceră, o strângere fermă de mână, un zâmbet schițat la momentul potrivit. Atunci când avocatul se preocupă în egală măsură de efectele cu caracter emoțional ale cauzei ce i-a fost încredințată de client și nu doar de situația juridică generată de aceasta, atunci avocatul este un învingător, indiferent de soluția obținută în cauza respectivă, pronunțată de instanță sau de altă instituție jurisdicțională. Prin înaltă pregătire juridică și atitudine civică, prin pledoaria sa permanentă în favoarea adevărului și a aplicării corecte a legii, avocatul este primul om al Cetății!

C.V.: Un mesaj pentru cititorii revistei „Cronica Timpului”?

D.B.: Să contribuie la păstrarea publicațiilor culturale sau de altă natură, editate în format fizic, prin cumpărarea acestora și să-i încurajeze și pe alții să le urmeze exemplul. Spre deosebire de publicațiile online, informațiile din mass-media tipărită ajung mai repede la inima cititorilor!

**Să ne dea
de gândit!...**

„Precum și noi iertăm greșităților noștri”, este un verset din „Tatăl Nostru” pe care noi, românii, nu prea știm să-l respectăm în viața de toate zilele. Suntem mult mai dispuși să iertăm greșelile străinilor decât pe alor noștri. Știți ce fac unii „copii” când sunt prea criticați?... Pleacă de acasă!... Locul lor nu va rămâne liber, fiindcă va fi luat de cei pe care-i iertăm mai ușor.

NICOLAE VASILE

Timp de trei ani, mecanismul cercetării aplicative a curs în favoarea universităților și în defavoarea institutelor, ca și în timpul guvernărilor precedente, după care ministrul delegat, care cedase la ideile lui în favoarea celor ale șefei sale, a fost înlocuit, odată cu degradarea poziției coordonatorului cercetării în structura guvernului, de la ministru delegat la președinte de autoritate națională. Domnul Șerban Constantin Valeca, susținut de primul ministru Adrian Năstase, a trebuit să se recunoască învins de doamna Ecaterina Andronescu, susținută de președintele Ion Iliescu. Astfel a apărut Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică (ANCS), inclusă în Mi-

cercetarea ar fi trebuit orientată spre rezultate economice. Conducerea programelor au pregătit niște rapoarte de analiză a rezultatelor obținute până atunci, pe baza unor proceduri elaborate de ANCS, care s-au prezentat public în cadrul unor comunicări ținute în Amfiteatrul Bibliotecii Academiei Române.

Am participat la prezentarea Programului RELANSIN (Relansare economică prin cercetare) cel mai amplu, atât ca fonduri alocate cât și ca număr de proiecte, în care ponderea unor proiecte cu aplicabilitate economică ar fi trebuit să fie mai ridicată, după cum sugerează și denumirea programului. Au fost prezentate cu acel pri-

LA 155 DE ANI DE LA FONDAREA BIBLIOTECII ACADEMIEI ROMÂNE

M-am bucurat ca un copil când, la redacția revistei „Origini” a ajuns volumul „Istoria Bibliotecii Academiei Române 1867-1885”, sub egida Bibliotecii Academiei Române. L-am răsfoit cu atenție și am descoperit că, prin muncă asiduă, pasiune și implicare, cu tot sufletul, a câtorva salariați ai Bibliotecii, numeroase documente, adevărate izvoare lăseate nouă, ca moștenire, de adevărați patrioți români, care au urmat studii în străinătate și apoi s-au întors pe meleagurile străbune să pună în practică cele învățate și să contribuie la dezvoltarea țării, sunt scoase la iveală, parcă invitându-ne la studiu, la înțelegerea și aprecierea înaintașilor noștri. Tot cu această ocazie am aflat că, în februarie 2020, Biblioteca Academiei Române a organizat o expoziție dedicată istoriei presei românești, la 191 de ani de existență. De aceea am căutat să descopăr în acest volum care sunt primele publicații în limba română, apărute pentru prima dată în anul 1829. M-am oprit la gazeta „**Albina Românească**”, fondator fiind **Gheorghe Asachi** (foto). Și cum în anul 2023 se împlinesc 235 de ani de la nașterea sa, consider că merită să-i aducem un omagiu.

Născut la Herța în 1788, Asachi a fost un precursor al generației pașoptiste, o personalitate complexă, îndrumător și animator al vieții artistice și culturale, organizator al școlilor naționale din Moldova, unul din pionierii picturii românești, inițiatorul învățământului artistic în școlile moldovenești și fondatorul gazetei „Albina românească”. Grație fiului său, Alexandru Asachi, colecția acestei gazete, apărută la Iași, pe anii 1829-1859, colecția „Calendarelor” pe anii 1847-1869, tablouri cu temă istorică, precum și piese de teatru, nuvele istorice, fabule, poezii etc., avându-l ca autor pe Gheorghe Asachi, au fost donate Bibliotecii Academiei Române, la data de 21 nov. 1872, după trei ani de la trecerea la cele veșnice a acestui mare om de cultură.

Spun mare om de cultură, pentru că Gheorghe Asachi a fost unul din întemeietorii nuvelei istorice la noi, a fost poet, prozator și dramaturg, a condus numeroase reviste literare,

le-a împărtășit, în limba română, la școlile din Iași. Astfel, când revine în Moldova (1812), Gheorghe Asachi „se consacra activității de propagare a culturii române”. A obținut (1813) aprobarea de a ține în Iași un „curs de inginerie și hotărnicie” cu predare în limba română, fiind numit ca profesor, și predă (1814) „pentru întâia oară în limba română, un curs de matematică teoretică, cu aplicație practică, de geodezie și arhitectură”. După aritmetică, algebră și geometrie, a urmat predarea cursurilor de inginerie și arhitectură, profesorul Asachi făcând dovada că „științele” pot fi predate, și în limba română nu numai în limba greacă, cum se considera până atunci”. În perioada 1813-1849, Gheorghe Asachi s-a ocupat și de organizarea școlilor din Moldova, astfel încât toate obiectele - gramatica, caligrafia, geografia, aritmetica, istoria universală, logica, filozofia și retorica - s-au predat în limba română. S-a ocupat de reorganizarea Seminarului de la Socola, a deschiș „Gimnaziul Vasilian” la „Treierari”, a înființat o clasă de „începuturi de zugrăvire”, a înființat o catedră de desen artistic la Gimnaziul Vasilian, a introdus un curs „extraordinar de învățătura desenului figurilor și a zugrăvirii istorice în oloi”, a înființat „Institutul pentru educația fetelor din Moldova”, a pus bazele învățământului artistic și ale celui tehnic prin inaugurarea școlii de arte și meșteșuguri, a înființat o școală elementară pentru comuni-

tatea armeană din Iași și școli elementare pentru populația evreiască, a extins rețeaua școlilor primare, a scris cursuri și manuale școlare, a alcătuit programe analitice, a recrutat și format profesori, a organizat și sprijinit înființarea „Academiei Mihailene”, premergătoare Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași etc. Cunoștințele și experiența l-au ajutat pe Gheorghe Asachi să se implice și în alte activități culturale. Astfel: a sprijinit înființarea Conservatorului filarmonic-dramatic (1836); a organizat Arhivele Moldovei și culegerea de documente referitoare la istoria țării (1832); a sprijinit înființarea Societății de medicină și istorie naturală etc. Putem spune că Gheorghe Asachi și-a înmulțit talanții, stăpânind o cultură superioară, solidă și multilaterală, cu înclinații pentru multiple domenii: inginer, profesor, diplomat, grafician, ziarist, pictor, tipograf, arhivist, dramaturg etc., dăruind cu dorința de a impulsiona dezvoltarea culturii românești.

Ca îndrumător cultural în diverse domenii: teatru, școală, presă, activitate tipografică etc., Gheorghe Asachi a rămas în istorie cu evenimentul din 27 dec 1816, cunoscut ca „cea mai importantă realizare a sa: primul spectacol de teatru jucat de români în limba română” - piesa „Mirtil și Hloe” tradusă de el - fiind și cel care „a desenat și decorurile, a făcut regia și a pictat cortina” și cu prima tipografie din Moldova - „Institutul Albinei” (1832) - Asachi fiind cel care a simțit „nevoia ca ideile naționale să fie făcute cunoscute în toate păturile sociale”.

În ceea ce privește ziaristica, el este considerat „atât întemeitorul presei în limba națională în Moldova, un creator de ziare și publicații diverse, cât și personalitatea care a însușit aceste publicații prin ideile și scrisul literar și publicistic, dar și prin tablourile și stampele cu care le-a ilustrat.” Gazeta „Albina românească” - „gazetă politică-literară” - a fost însoțită de diferite reviste și suplimente ca: „Foaie oficială”, „Foaie sătească a Principatului Moldovei”, „Albina românească”, „Icoana lunei”, „Spiciciorul moldo-român”, „Arhiva Albinei pentru arheologie română și industrie”, „Jurnalul științific, literar și industrial” etc., „Albina românească” fiind continuată de „Gazeta de Moldavia” (1850-1858) și „Patria” (1858-1859).

Optimist, cu dor de muncă și încrezător în puterile sale, călăuzit de o puternică dragoste de patrie și popor, conștient de necesitatea unei activități sistematice de trezire a conștiinței naționale, Gheorghe Asachi a jucat un rol important în crearea instituțiilor moderne care asigură progresul unui popor, crezând în „renășterea românilor prin ei înșiși”, așa după cum menționează în poezia „Viitorul”.

✎ ELENA CĂPĂȚÎNA

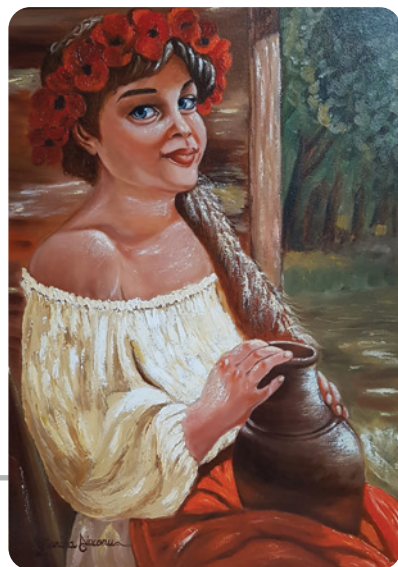

Geanina Diaconu

✎ COJOCARU VERGIL-COVER

Artista plastică GEANINA DIACONU, din Bacău, un paralelism artistic între „plumbul gri” bacovian care „a făcut din cuvinte... leagăn pentru a adormi durerile altora, prin ritm și sensibilități adormite” cu vibrația cromatică, desen, compozițional, capabilă să transforme imaginile plastice în cugetări artistice.

Poeții, ca și artiștii plastici, luptă pe cale artistică, încercând să exprime un conținut mintal, care să ajungă la ceilalți, pentru a bucura și ferici. La expoziția de grup, de pictură cu tematică, vernisată la Muzeul Țăranului Român în ziua de joi 24 noiembrie 2022, printre zecile de participanți expozanți, artista plastică din Bacău Geanina Diaconu, prin natura figurii sale și prin picturile afișate, pentru subsemnatul, a fost un plăcut exercițiu al privirii. Arta sub toate aspectele sale, indiferent de limbajul artistic ne poartă spre o lume de care nu ne vom putea lipsi, în dorința oamenilor de a se cunoaște, a se aprecia și a se respecta reciproc. Când stai de vorbă cu domnia sa, Geanina Diaconu, mamă a două fetițe și artistă plastică, propovăduitoare de artă și frumusețile ei parcă asupra ta simți cum se revărsă o viață plină de energia spiritului divin, credință, dragoste, pace, bunătațe, bucurie, veselie. Arta sa plastică, pictură în ulei, fascinează publicul, iubitor de artă și frumusețe, prin bunul gust artistic, intuiție artistică, mărturisitoare de farmecul culorilor. Pictura pentru domnia sa este tipul de sinteză artistică prin care reușește să își împlinescă vocația cu care divinul creator a dăruit-o. Picturile sale au expresivitatea și ritmul lumii înconjurătoare, cu peisaje, persoane, flori, după natură, imaginative sau compuse. Reprezintă cu adevărat cele mai expresive repere prin formă și culoare, specific picturalității sale artistice, emblematică și prin natura simbolică a creației plastice, brand Geanina Diaconu. Pe când Bacovia lasă versul să se desfășoare larg și apoi să se retragă în sine treptat sau brusc, „Frumos și / Inert... tot haosul e-o veselie de eter”, artista plastică Geanina Diaconu caută prin culoare diferența dintre adevăr și minciună, hotărâtă cromatic, compozițional și desen, să accepte și să iubească, doar adevărul artistic. Totul vine de la Dumnezeu, așa cred și scriu mereu!

Aripi tinere

O trecere a pragului în timp înseamnă saltul din anul 2022 în 2023. Între timp un grup de tineri care își pun întrebări: cine suntem? Ne clădim ca stejari, sau plopi, ori sălcii? Am avut senzația că ascult foșnetul întrebărilor în situații diferite, dar similare pentru că participanții erau aceiași: elevi în clasele primare, dar și liceeni. S-a întâmplat la Gaudemus, la Colegiul Național Iulia Hasdeu, la Casa de Cultură Friedrich Schiller, cu ocazia împlinirii a trei decenii de la înființarea Asociației Iulia Hasdeu și a onomasticii patroanei sale spirituale. Au fost copii care de-abia silabiseau reclamele de la televizor și care în pauzele dintre ore alergau la biblioteca Școlii Gimnaziale nr.31 din București și luau paginile pregătite de doamna învățătoare cu versuri de Iulia Hasdeu. Au fost adolescenții, care în houl mare al Colegiului Național Iulia Hasdeu și-au susținut prietenii care le-au prezentat momente din creația scriitoarei răpuse la 18 ani. Au primit toți câte un pliant despre opera și viața literară postumă a Iuliei Hasdeu. Un coleg din generația lor, Matei Cojocaru, le-a adresat următorul apel, „*Despre noi și Iulia Hasdeu*”, ca ecou ce va fi fost auzit de aripa tânără a societății, generație ce va apăra cultura și rădăcinile noastre spirituale: *Observ puzderie de suflete în curte, pe coridoarele liceului; e vuiet, e viață în jurul meu. O întrebare cât se poate de legitimă, de firească, îmi tulbură mintea și imediat trag un semnal de alarmă. Oare câți dintre cei care trec pragul liceului în fiecare dimineață cunosc, într-adevăr, cine a fost Iulia Hasdeu? Ce ne leagă de acest nume pe care îl rostim în repetate rânduri când suntem întrebați unde învățăm? Cu siguranță legendele locale ori muzeul bântuit de la Câmpina sunt primele răs-*

punsuri instinctive, dar Iulia Hasdeu a reprezentat mult mai mult de-atât. Copil cu uimitoare calități intelectuale, a reușit într-o viață scurtă să clădească enorm, cât nu au putut alții în mult timp.

S-au împlinit în urmă cu puțin timp 153 de ani de la nașterea poetei, supranumită „copilul genial cu (un) destin tragic”. Considerată un fenomen unic al culturii noastre, Iulia reușește să iasă în evidență prin geniul și talentul abundent de care dădea dovadă. Pasionată de latura umanistă: filosofie, pictură, muzică, tânără se face remarcată din primii ani de viață. Copila supradotată reușește încă de la o vârstă fragedă să scrie poezii, narațiuni ori ample piese de teatru, atât în limba română, cât și în franceză. Urmeează cursurile Colegiului Național Sf. Sava, instituție de învățământ pe care o absolvă la numai 12 ani. Își continuă apoi studiile la Conservatorul din București și este, de asemenea, prima româncă acceptată la Universitatea Sorbona, la Paris. La doar 17 ani, tânără începe pregătirea pentru lucrarea de disertație, dar destinul promițător al fetei avea să se curme, fiind răpusă la scurt timp de o boală incurabilă în acele timpuri, tuberculoză. Este nevoită să abandoneze studiile și un an mai târziu se stinge, lăsând în urmă opera unui fin intelectual îndrăgostit de cultură.

Pentru majoritatea dintre noi, vârsta majoratului reprezintă începutul, punctul de pornire stângaci și anevoios în viață. Este dominat de frică, de necunoscut, iar acțiunile noastre dintr-o dată capătă altă însemnătate și pot avea repercusiuni. Este momentul în care, forțați de

împrejurări, luăm viața strâns în mâini. Pentru copiii minune însă, vârsta de 18 ani are alte dimensiuni. Sunt două fațete ale aceleiași monede învățate de un destin mai tragic sau mai îngăduitor.

Este cert că Iulia Hasdeu își lasă amprenta asupra evoluției noastre culturale. Împărtășim valori comune, consumăm zilnic artă, fiind parte din rutină și reușim să apreciem viața într-un mod unic, adesea neînțeles. Nevoia de căutare ne este specifică și curioși din fire tindem să ne explorăm laturile artistice, să le îmbrățișăm frumusețea. Ne ghidăm după instinct, ascultăm ticăitul neconștient al inimii și nu ne pierdem speranța. Suntem simpli adolescenți cu visuri mărețe, dar conștienți că rezultatele nu se ivesc peste noapte, că fără muncă asiduă, răbdare, perseverență, talentul își pierde din strălucire, pălește, lăsând în urmă o dără de fum. Posibil să nu fim următorii Iulia Hasdeu, dar flacăra dorinței ar trebui să ardă neîncetat. Suntem diferiți, dar strâns uniți prin spiritul poetei.

Îmi propun să conchid acest discurs multumind pe această cale celor care au condus acest liceu de-a lungul timpului, celor care au îndrumat spiritele tinerilor care au stat în băncile acestor clase și „Asociației Culturale Iulia Hasdeu”, pentru efortul depus de mai bine de trei decenii de a promova activ și a readuce la lumină însemnatele opere ale poetei noastre. Sper ca spiritul tinerei Iulia Hasdeu să contamineze în continuare generații de elevi în apropierea de cultură.

✎ Prof. CRINA DECUSARĂ BOCSAN

Scriitoarea Cristina Copia, geniu de profunzime literară, ale cărei poezii și cugetări savante sunt virtuți și trăiri artistico-literare în veșnicie, pentru nemurire

Cristina Copia

Încep să aștern pe hârtie, „insomnia” literelor bogatului alfabet al limbii române cu întrebarea: Cine ești tu Cristina Copia? Trimisa lui Dumnezeu pe pământ de la ambasada pământinilor din cer înzestrată de divinul creator, să lași clipa în veșnica trăire, prin trainicele analcte, minunate bucăți literare scrise și alese, prin cugetări la superlativ, în care se află suma elementelor neaoșe ale graiului românesc și gândirea sa. Cele patru cărți cuprinse formate artistic și util în „Trăiri în colecție”. Clepsidra, Spovedania, Iubirea divină și clipa, Popasul Eternității - scrise în fizionomia limbii noastre românești, rămasă de la străbuni și înfrumusețată în vremea sutelor de ani de personalități de mândrie națională, arată că limba noastră românească este un organ de civilizație. Apreciez la superlativ toate diacriticele semnate Cristina Copia. Sâmburele cugetărilor domniei sale vor ajuta generațiile viitoare ca istoria literaturii noastre și a literaturii universale să nu rămână o enigmă. Vă adaug mare responsabilitate spirituală celor doi maeștri ai limbii noastre poetice, Alecsandri și Eminescu. Mă bucur și vă felicit pentru toate aparițiile literare, brand Cristina Copia. Meritați din plin invidiatul titlu de noblețe de „Scriitor contemporan”. Să fiți mândră că literatura, ca proză și poezie, ca o duioasă mamă v-a primit în sânul ei dându-vă prin această adopțiune artistică dubla cetățenie a artei și a poporului român.

P.S.- *Serierile dumneavoastră nu se pot povesti. Merită să fie citite pe îndelete cu cugetul ciudat cu iubire pentru artă și adevăr, și fără pic de invidie de breasla scriitoricească.*

Sfârșit - *Prin dumneavoastră se exprimă în scris Dumnezeu. De reținut - Tot ce am scris pentru dumneavoastră și arta scrisului brand Cristina Copia cuprinde profunda mea admirație că există asemenea scriitori: „Îngeri ai sufletului omenesc”!*

Motto:

„Nu toți artiștii, filozofii și gânditorii sunt hărăziți de divinul creator cu puterea înțelegerii și deplină inteligență, de a „umaniza”, tot ce văd, tot ce ating, tot ce gândesc.”

Cover

De vorbă cu numele meu

Eu sunt Copia. A ta? Nu. Sunt copia Lui. Dar și a Evei. Și mie îmi va fi reproșat Edenul păstrat în trup, căci memoria ei nu se pierde. Căci ea, Eva, ispită a fost și va rămâne, aproape de moarte-n divin. Și mie îmi va fi reproșat mărul, cu toate că am întrebat mereu dacă se dorește un măr. Nu am obligat să fie mușcat. Și dacă așa fi obligat? Poate cădeam în sens invers. Și îmi creșteau aripi în locul mâinilor. Oare erau albe? Nu șarpele este vinovat că vom ajunge toți cândva, la Tribunalul Suprem spre nemurire. Nu. Chiar Iisus și-a sfătuit ucenicii „să fie prudenți ca șerpii”. Deci, ca un șarpe trebuie să fii precaut când îmi aleg calea. Ca un șarpe trebuie să urc în pomul cunoștinței. Nu. Nu șarpele a fost vinovat. Cineva care i-a luat înfățișarea, știind că săsăitul lui cuvântat este ascultat. Cine? Un inger negru? Presupun că da. Și dacă ar fi așa trebuie să mă întreb eu, Cristina, dacă în jurul meu sunt îngeri cu aripe negre. Și dacă da, unde sunt șerpii? Da, sunt urcați în pomul cunoașterii. Nu? Al cunoștinței. Și-mi spun să fii precaută. Să fii izgonită în sens invers doar de îngerul meu alb. Cândva... Spre nemurire... Iar aici îmi va rămâne scrisul. Oare să îl iau cu mine? Nu. Doar copia lui. Pentru...

Suflet cu și fără poezie

Pentru toți viața arde. Arde mocnit, acest mocnit ce poate în orice moment să izbucnească în însăși flacăra tăcerii sau atât de vizibil încât chemi toate izvoarele să stâmpere măreția focului. Avem timp pentru poezie? Dacă numărăm clipe de suflet, da. E ca o nimfă a ceea ce alegem din măreția naturii. E ca o navă rămasă plutind pe imensitatea apei, fără țăr. Cărma ei e nemuritoare și se numește rimă, iar busolă îi e versul. Poet după poet încearcă să-i dea destinație. Nu reușesc. Navă-nimfă sau nimfă-navă cu atâția cărmaci! Gândurile lor descoperă cuvintele și în valsul lor descoperă că nu au nimic. Doar suflet. Ca al tău, ca al meu. Tu nu ai timp de nimic, el sau eu pierdem nimic pentru nimic. Poezia este ca un legământ al realității cu viziunea, cu idealul poetului. De ce să vrei tu să participi mereu și mereu la căsnicia lor transparentă? Nu știu. Oricum, el nu se oprește. De ce? Nu știe. A fost odată... Da, mereu va fi așa. Trecem pe aici cu sufletele noastre frumoase, cu viețile arzând sau împietrite, noi cu noi și împreună. Cu sau fără nimfe. Doar cu inimi. Poeti sau interpreți. Vieți tocmită prin sau printre versuri. Drum gratuit.

Viața ca o scenă cu noi, actorii ei

poezie acrostih

Verbului „jucau” cu joc din copilării
Inimi îi zâmbeau zâmbet fără jucării.
Ani la rând batista albă, parfumată
Ținea de mână ea, băiatul spre o fată.
Aleşii în roluri mici, frumoșii lui „odată”.

Candoare, veselie, iubire, armonii,
Amintiri jucate pe scena de copii.

O, ce repede trecut, inocența și ei, anii!

Scena adolescenței, ce roluri minunate!
Cu iubiri curate, scrisori parfumate.
E rămasă acolo în cortina sorții...
Noi le-am adorat și le-am jucat cu toții.
Aștia da, actori! Ce de ani, trecuții!

Cu vise îndrăznețe, idealuri mari,
Ușa tinereții am deschis-o clari.

Noi știam ce-n viață am dori s-avem:
Oameni buni și drepti, rolul de suprem,
Intonări corecte, timp fără „mă tem”.

Anii vin și pleacă, primăveri ce trec,
Cununați cu viață, ei nu se vor eșec.
Toamnă ei se vor, roluri importante,
Orice scenă-n lume are și păcate.
Roluri grizonate, zâmbete zglopii,
Inimi de bunici, inimi de copii.
Iar, de n-auzi asta, doar oameni arămii.

E viața ca o scenă? E scena de final?
Iubește-ți orice rol, chiar de e banal.

Cugetări

Cuvântul. Tăcerea complexă a gândului.
Sonorul sufletului.

Adus de Adam și amplificat de Eva.

Amabilitatea excesivă este semn rău.
Duce la eșec.

Un duh răătăcit dă indicii unde
să-ți găsești busola.

Indignarea. Pedepsă cu
circumstanțe atenuante.

Viața. Are suflare prin noi.
Nu îi este foame, nici sete.

Frigul și căldura sunt doar decorul pe scena
pe care își joacă rolul perpetuu.

Moartea. Sufleorul vieții,
când aceasta vrea să schimbe scenariile.
Sunt destul de scurte. Doar ea e nemuritoare.

Părerile - șabloanele trăirilor.
Patentul falsității. Cine ești tu?

Iubirea ca meditație transcendentală.
În mod aprioric, ce ar fi 14 februarie?

Ar extrage cu măiestrie esența lui 24. De ce?
Să fie rațiune în iubire. Zi de zi.

Trăirea - timp sfânt. Clepsidra sufletului. Are
esență? Nu. Doar lumini și umbre.

Sărutul. Semnătura simțirii.
Trădarea lui Iuda?

2022. Anagramare a lui 2202. Speranța
cifrelor aranjate de timp. Cifre atinse de
depresie. Terapie prin iubire colectivă.
Ardoarea vieții.

Lumina albului Cuvânt

COJOCARU VERGIL-COVER

«M-am născut să mă aflu în orice trăire ce respiră prin mine, prin pași amestecați printre raze și umbre, adevăruri neadevurate, contraste, prin cioburi de cuvinte sau smaralde învăluite neșlefuite, șlefuite de lumina albului cuvânt. M-am născut să mă aflu într-un azi prin ceea ce sunt „voi fi”; nu neapărat să mă iubească *viața-prezent*, fiindcă mâine poate fi viitor absent din a mă afla într-un azi. Crezi? M-am născut să pot pleca într-un mâine prin ceea ce nu-mi sunt. Rămasul „a fost” trecut pe harta prezentă, certificat de prezență absentă din orice zi cu smaralde înlănțuite, neșlefuite, șlefuită de lumina albului cuvânt». Astfel mi se confesa poeta Cristina Copia în atâtea întâlniri avute cu domnia sa, prilejuri tocmai bune de a discuta despre arta literară, despre *puritatea cuvântului*. Această scriitoare, prin poeziile și cugetările sale fără seamăn și divine, exprimate într-o minunată versificată a unei inteligențe native și desăvârșite prin timp, reprezintă o bogăție a spiritului, pot să spun de mândrie națională. Nu cred că aș greși dacă afirm că, în aceeași mândrie națională și chiar universală, ființa existentă în numele sfințit Cristina reprezintă *comoara*, „Luminii albului cuvânt” căzută pe pământ. Cum și când s-a desprins de pe bolta încărcată cu stele strălucitoare, într-o norocoasă zi de sfântă sărbătoare, Cristina este *bucuria eternă*, „pentru literatură, gândire și suflet românesc”, numai Dumnezeu știe! Face parte dintr-un lung șir neîntrerupt de gânditori martiri, cărora, atât noi, cât și generațiile ce vor veni după ce noi nu vom mai fi, le datorăm tot ce avem mai prețios ca oameni. Personal, pe doamna Cristina Copia o consider drept o lumânare a credinței și a artei literaturii românești, care arde neconținut în inimile cititorilor care o apreciază, o iubesc și prețuiesc. Cristina rămâne un nume sfințit și un luminat *cuvânt alb*, care merită permanent redescoperit și cinstit!

Nota Bene – Dacă esențele puternice se păstrează în recipiente mici, profunda gândire a Cristinei Copia se exprimă prin cuvinte puține, prin scurte cugetări, dar cu mare și adâncă înțelepciune. Totul vine de la bunul și blândul Dumnezeu, care ne iubește, ne protejează și ne îndrumă pașii prin ochiul său „albastru” spre „Floarea albastră” a fericirii noastre - Cristina! Și pentru că suntem încă și vom fi sub magia Luceafărului, pe care îl omagiem în permanență, și nu numai fiindcă această revistă este continuatoarea *Timpului eminescian*, am ales din ultimele creații ale acestei valoroase artiste a *cuvântului* poezia **Eminescu**:

Ai venit pe o aripă de timp
să zbori deasupra valurilor,
să treci de nemărginire
prin nopți de veghe eterne
la întrecere cu gândurile.

Ai venit pe o rază de lună
să îmbrățișezi femeia;
iubită apărută din trestii,
din ploaie lentă,
din codri,
din florile de tei,
din unduirea apei
când buciulul răsună la stână.

Ai venit prin spirală de spațiu și timp
cu lumină aprinsă în orice anotimp,
cu suflet împărțit în două ființe;
în potir de aur ai crescut trandafiri
printre umbre și vise
purtate în miezul luminos al zilei;
ai cristalizat universul nopții
să înțelegem câți oameni sunt într-un om.

Ai venit pe o aripă de timp;
umbra ta mărează e falnică zburare,
Eminesciană clepsidră fără nisip,
cu mireasma florilor de tei
să zbori și acum deasupra ei;
te văd, te simt, visez...
la umbra ulmului meu;
„mai am un singur dor” și eu.

CRISTINA COPIA

Cheia

Descătușată în mine de mine
dulcea-destrămarea a speranței
zâmbeste unui mugur de bine
ce rămâne așa, fără înflorire;
încătușat în mine de mine
cândva,
unde va.

Descătușată de Sine în mine
încrederea îmi mângâie gândul;
timid de ea o lasă să îl domine;
cheia e la ea împreună cu visul
ce prinde aripi să zboare din mine
cândva,
unde va.

Trăiesc descătușată, cu Sine din mine
cu muguri înfloriți din inima mea!

Din lacrimă

Umbra din lacrimă,
lumina sufletului.
Lacrima din umbră,
pavăza poetului...
Călimara-clepsidră,
vânt și ploii îndură.
În timp, ea măsoară
anotimpuri reci,
stihuri și poteci.
Anotimpuri calde,
cuvânt ce se pierde
căutând el umbre,
lacrimă înecă...
Lumina din tine,
umbra din mine,
cuvânt din clepsidră.

Pietrele răbdării

Viața nu doare.
Doar treceri prin ea
aduc suferințe, sunt pietrele grele.
Doare condeiul,
doare penelul,
Solfegii oțeză,
mai plânge pianul,
doare chiar versul,
doare o artă
ce ostenește prin creație,
creând
secunde-clipe,
milenii așteptând.
Iubirea nu doare.
Cu tine-i mereu,
aduce bucurie,
un dulce elixir.
În suflet A Pus-o-n zidire, ca mir.
O Simte!
O vede!
E scrisă pe stâncă,
strălucirea ei e veșnic poruncă.
Viața nu doare.
Nici drumul durerii.
Alege pavarea cu pietrele răbdării!

Dumnezeu iubește poezii

Nu știu cum îi Alege! Este poet Suprem
căci Scrie fără scris, Citește ce-i nescris.
Când A Creat condeiul, peniță-A Pus cu har
Lăsând la îndemână frumos-cuvântul „dar”.

Când A Creat natura, la ei El A Gândit,
Nu știu cum A Pictat-o, penel n-A Folosit.

Când a zidit poetul, doar heruvimii știu
Că le-A Sfințit cuvântul și lacrima prin Fiu
Să le Citească scrisul acesta, ce e scris
Că va atinge cerul cândva, de El deschis.

„Slova mea este mai mult decât un vers,
un scris. Este viață, suflet, miezul timpului
trecut sau prezent, speranță ce are
doar viitor, esență și chintesență din
condei binecuvântat de cer, cu har și
bunăvoința mea de a dăru.”

CRISTINA COPIA

Negarea și negarea negării

Două borne, două maluri ce trăirile cuprind
Sunt cuvintele acestea. Ele sting sau ele-aprind.
Și, în marea de cuvinte, blândă sau involburată
Tu înoți în astă viață, sub stindardul lui „odată”.

Două flori, două culori, două miresme pot a fi
Ca mereu să te întreb, oare care? de ce? Pfi!
Întuneric sau lumină, este negru sau e alb,
În cutia-n care stau, e curat sau este colb?
Este zâmbet ori tristețe, e urât sau e frumos,
E minciună? Nu. Virtute. E bolnav? Nu. Sănătos.

Două maluri, două valuri ce le poartă-n flux-reflux
Ape limpezi, ape tulburi și al ochiului eflux.
Sunt la mine, sunt la tine și în tot cuvântul spus.
Din păcate, o culoare doar Cuvântul lui Iisus.

Adevărul lui negat, ca minciună judecat,
De ar fi negat negarea, ar fi rămas adevărat.

Tu, creștine, ia aminte la ce spui, la ascultat,
La alb-negru, la răspuns sau întrebat.
Două borne, două maluri ce trăirile cuprind
Sunt cuvintele acestea. Ele sting sau ele-aprind.

CAMELIA DINCĂ ION
- Vorba volant scripta manent

Poeta Camelia Dincă Ion a găsit calea sufletului iubind, desfășurând în cuvinte poetice suul desfășurare al vieții noastre spirituale și poetice, artistice.

Camelia Dică Ion mi-a dăruit cartea de versuri intitulată „Scrieri către nicăieri” cu dedicația: „Domnului Cojocar Vergil Cover - îți dăruiesc aceste scrisori «pictate» în nuanțele iubirii”, pentru care îi mulțumesc. Numai o actriță și poetă pictează așa de frumos și interesant cuvintele. Domnia sa, s-a născut iubind poezia, după cum în prefața cărții se destăinuie cu talent și alese înțelesuri ale cuvintelor: „*M-am născut iubind poezia, așa a fost să fie - s-o iubesc, s-o tânjesc, s-o dansez în ritmul ploilor lumii, s-o amprentez pe suflet și s-o dăruiesc și altora. Așa am pornit pe drumul lung spre scenă; urmând cursurile facultăților de teatru și literă (română, franceză) construind nenumărate spectacole de poezie, spectacole dramatizate după marii noștri poeți: Mihai Eminescu, Nichita Stănescu, Tudor Arghezi, Luca Onul și mulți alții. Poezia și cu mine descoperindu-ne una pe cealaltă. Declarația mea de dragoste, oriunde și oricând, va fi chiar poezia*”. La asemenea destăinuri din suflet pentru sufletele cititorilor nu se poate adăuga nimic mai frumos, care să concureze sau să completeze spusele domniei sale. Pentru entuziasmul cititorilor domniei sale reproduc doar câteva versuri: „*De ar fi să vorbesc despre mine... dar mai bine tac!... Mai bine dansez sau spun o poezie... Totuși, dacă ar fi să vorbesc despre mine așa vorbi despre universul meu creat atât de frumos de bunul Dumnezeu cu Micul Prinț și Prințesa mea, un univers așa... în formă de stea! Dacă ar fi să vorbesc despre mine așa vorbi despre copilărie și bunica mea care-n pragul casei mă tot aștepta, mă tot aștepta... eu zic tuturor să mă opresc. Pentru că iubesc atât de mult să trăiesc*”... Poetul Attila Racz, care mi-a dăruit și domnia sa o carte intitulată „Femei - iubiri - poeme” scrie în prefața cărții „Scrieri către nicăieri” a actriței-poete Camelia Dincă Ion: „*Iubirea este o nemărginită în drumul ei spre creator, că de multe ori nu putem decât să bănuim că în lumea noastră există acea încăpătănare de a căuta fericirea. Poeta Camelia Dincă Ion, în versuri spune că: Iubirea poate fi în gară / C-un trandafir în mână strâns / Ea poate fi sus pe munte / Când floarea de colț te-a surprins / ...Iubirea-i floare la ureche” / Ar spune poate cineva, / Dar pentru mine, o camelie, e floare de nu mă uită*”.

CONSTANTIN S. SIMION
- Cartea „Basarabia, Bucovina... o chestiune deschisă” este o atitudine patriotică din viața unei importante personalități ale țării, adevărat inger desăvârșit, care nu-și uită trecutul

„A trăi adevărata istorie a unei țări la o înaltă inteligență spirituală, reală și patriotică este cea mai grea experiență a unei existențe”.

Cartea pe care mi-a dăruit-o pe 24 noiembrie 2022, într-o zi de toamnă târzie, cu o dedicație prin care îmi acordă cu aleasă stimă, considerație și deosebit respect, urându-mi totodată: „Multă fericire, multă iubire, mult noroc, să vi le dea Domnul pe toate la un loc” urmează multe alte complectări laudative, prelaudative, pentru a reproduce și altora, spre a nu le trezi invidia. O carte istorică de mare amploare a spiritului adevărului, din care cu adâncă sfîntenie și prețuire pentru strămoșii noștri mă alătur lui Nicolae Iorga care a remarcat, în calitatea poporului român, care gândea românește, „puterea de granit a rezistenței împotriva înstrăinării” poporul sub orice apacaparator. Domnul Constantin S. Simion, înzestrat cu atâta talent literar și istoric, că nu se știe ce este prozator, istoric sau poet. Cuvintele, ideile și adevărurile deslușite din cartea „Basarabia, Bucovina... o chestiune deschisă” nu pot lăsa loc la nici-o interpretare, de aceea închei aprecierea subsemnatului despre care și autor cu un citat care îi aparține și care spune totul pentru toate înțelesurile. „Atributele determinate ale specificului etnic și trăsăturile de neam unic românesc vor daîni și dau contur românității, definind continuitatea, durata ei între neamurile lumii și speranța ei de viitor. Români: munteni, olteni, bănățeni, ardeleni, dobrogeni, moldoveni, basarabeni, bucovineni, dar absolut toți românii, uniți în primul rând prin limbă, prin credință și valori etnico-morale, prin idealuri, vom rămâne români, urmași ai daco-geților, veniți din funduri de istorie, plămădiți din acel amestec cu seminția romanilor și altor neamuri care au ajuns în decursul secolelor pe întinsul nostru pământ. Așa cum românii vor rămâne și acele-milioane de români, care se află în afara hotarelor de astăzi ale României”. La asemenea frumusețe de exprimare nu se găsește loc de interpretare ale nici unui alt scriitor, critic, cronicar. Pe bună dreptate și pentru deplină fapte faptelor menționate mă înclin în credința mea patriotică spunând: „Carte, cinstite cui de scris”!

Poeta EUGENIA DUȚĂ, în glasul său poetic, prin frumoasa poezie, transformă umbrele din timp în lumini de far călăuzitor pentru noi și pentru generația ce va veni

„Mintea unui poet impresurată de inspirații, patimi și ispite imaginare sau reale dă frâu liber gândurilor artistice și parcă roboți de grija existenței literare, creează literatură poetică lăsând deoparte frământările fără rost”.

Actul de creație artistică în arta scrisului, în special în poezie, este o trăire supremă la nivelul cel mai înalt al desăvârșirii. Așa gândesc când stai de vorbă cu doamna Eugenia Duță și în singurătate, când sufletul este obosit și impresurat de nemulțumirile existenței. Atunci strig mereu: Totu-i de la Dumnezeu! Poeta Eugenia Duță, și cred că toți artiștii, indiferent de domeniul de activitate, prin lucrările lor, rod al minții lor creatoroare reprezintă civilizația și cultura. Artiștii sunt aleși cu puteri magice de a face din tot ceea ce gândesc, un frumos vis care place iubitorilor de artă și frumos, care la rândul lor, apreciază prețuiesc și iubesc pe creatori: poeți, scriitori, pictori, sculptori, balerini etc. În poezia semnată Eugenia Duță totul este dorință și emoție. Transpuse în versuri, rimă și ritm frumusețe forței vieții, pe care divinitatea a plasat-o în natura umană sub toate aspectele ei bune, rele, închipuite sau reale. În volumul de poezii „Umbre în timp” care din întâmplare a ajuns în mâinile mele zilele când mă aflam la Pucioasa (1-6 iunie 2022) citind versurile am simțit arderea unei unui suflet pe timp ce creează. Poezia „Ardere” redă exact gândirea subsemnatului, dar într-un mod mult mai filosofic, plăcut și plin de învățăminte pentru toate vârstele. „Și uitată și urată / Am crescut oglină-dă mută / Gândul meu uitat pe lume-i / Far tăcut pe un tărâm cu fiare ... Mi-am pierdut dorința crudă.” (ce frumoașă exprimare pentru așteptări, împliniri, regrete, neîmpliniri.) În „Arderea timpului” artista a găsit sământa lumii în esențe amare și în aspra așteptare. Grafica, bine aleasă, face casă bună cu textul, aparținând pictoriței Mihaela Cosmetto. Mai rar așa potrivire între un text sensibil-filosofic și o grafică la care ca „specialist” apreciez profunda gândire. Volumul de versuri „Umbre în timp” semnat de colega noastră Eugenia Duță este un roman în versuri, autobiografic. „*Oricât te-ai striga, nu vei veni / Iubire țâcnoasă cu glas ce mă doare*”. De fetică gândirea poetică: „*Nu ureau să fii doar sclava clipei care piere, ci vârsta grea, să o trăiesc doar cu plăcere*”.

Așa să ne ajute Dumnezeu! Nu-mai e ale putere, să ne scape de orice durere.

Scriitoarea-poetă MARIA NICULESCU reprezintă, regăsirea extazului într-un prieten talentat și bun în toate cele, în creațiile sale simt inima ei cea adevărată că bate în aceeași gândire cu sufletul meu

Nu la toți prietenii, colegii și cunoscuții continuitatea bucuriei de a se întâlni și auzi găsești puritatea absolută ca înfiinta și gândirea poetei Maria Niculescu.

Scormonind prin bibliotecă am descoperit o carte pe a cărei copertă, este o carte deschisă ce îmi recomandă simbolul scrierii-o pană de gâscă-care tocmai scrisese pe pagina din cartea deschisă: „Prefețe și recenzii”. Cartea este intitulată reflecții impresioniste și este semnată Maria Niculescu, Editura „Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România”. Din toate cărțile care îmi ocupă biblioteca, această carte are cea mai frumoasă atractivă și reușită copertă. Coperta cărții reprezintă înaltul grad al inteligenței unei personalități artistice, grafician, pictor, sau numai un om educat, cât și graficianul copertii cărții Ovidiu Zanfir sunt o revărsare culturală a prezentului, forțe ale elementului culturii, care i-au îndrumat dându-le dreptul spiritual al creației asupra creației literare și a graficii. Prima prefață și recenzie intitulată, Un om desăvârșit, un prieten adevărat, un suflet nobil, Doru Dinu Glăvan” m-a zguduit până la lacrimi. Gând la gând într-o tristă bucurie, am descoperit în spusele autoarei Maria Niculescu, ceea ce, absolut, toată suferința sufletului meu, lăsase urme și întrebări: „De ce l-a luat Dumnezeu pe cel mai bun dintre noi?... Să-l fi îndrăgit mai mult decât pe noi?... De ce ne-a părăsit? Ca și autoarea m-a liniștit, cât de cât” un gând și anușă, face casă bună cu textul, aparținând pictoriței Mihaela Cosmetto. Mai rar așa potrivire între un text sensibil-filosofic și o grafică la care ca „specialist” apreciez profunda gândire. Volumul de versuri „Umbre în timp” semnat de colega noastră Eugenia Duță este un roman în versuri, autobiografic. „*Oricât te-ai striga, nu vei veni / Iubire țâcnoasă cu glas ce mă doare*”. De fetică gândirea poetică: „*Nu ureau să fii doar sclava clipei care piere, ci vârsta grea, să o trăiesc doar cu plăcere*”.

Așa să ne ajute Dumnezeu! Nu-mai e ale putere, să ne scape de orice durere.

NELUȚA STĂICUȚ, scriitor, actor, pictor, poet, terapeut, dăruită de Dumnezeu și cu harul ei vindecător de a-ți stăpâni trupul, emoțiile și relațiile

„Toți oamenii alergăm în cursa vieții ca să obținem premiul unei sănătăți bune”.

Cartea „Infoneergetica din suflet pentru suflete - cum să-ți vindec trupul, emoțiile și relațiile” pe care autoarea Neluța Stăicuț mi-a dăruit-o în anul 2016 (26 august), „din toată inima sinceră și necondiționată, cu un gând bun și o îmbrățișare”, este răsoită cu multă atenție și interes spiritual personal de către toți prietenii și rudele, care venite în vizită, au curajul de a se încumeta să-și „plimbe” ochii pe titlurile cărților care ocupă mai mult spațiu în propria locuință decât subsemnatul și familia. Aproape toți îmi pun în față cartea deschisă la pagina 80 de unde autoarea, pe care personal o apreciez și prețuiesc cu toată puterea înțelegerii sufletului meu, se destăinuie, mulțumind în felul domniei sale bunului Dumnezeu: „*Nu am înțeles niciodată și nu voi înțelege vreodată de ce Dumnezeu a decis ca și eu să pot să-i fiu de folos, și prin mine își poate manifesta iubirea față de oameni. Știu un singur lucru, că îmi place să mă las folosită de El, Supremul, de El Creatorul a tot și toate. De el iubirea necondiționată... de El începutul și sfârșitul acestei lumi*”... Mă bucură foarte mult că postfața de pe coperta patru a cărții este semnată de doamna Elena Armenescu, medic și scriitor, membră a „Uniunii Scriitorilor” din România, pe care de asemenea o apreciez pentru înalta calitate de om și mai ales, pentru ce și cum scrie. „*Volumul Infoneergetica în care sunt intercalate memoriu cu date științifice și fapte de viață, merită să fie citit de cât mai mulți doritori de înălțare spirituală, devenire care nu se poate face decât în condiții de sănătate a corpului fizic, deopotrivă cu cea a sufletului - concept antic al medicinii zamolxiene, elaborat și practicat de înaintașii acestui neam pe pământul, binecuvântat de Dumnezeu care a se numește România*”.

A doua Carte semnată Neluța Stăicuț - „Buniuța” intitulată „Bunica, scumpa mea buniuță”, mi-a fost dăruită pe 18 august 2022 cu dedicația: „*Domnului Cojocar Vergil Cover (tatăl pe care mi-l doream, dar...) Nici un obstacol nu e greu de depășit, dacă ai alături oameni pe care te poți baza*”! După cum afirmă și domnul profesor Grigore Curcanul, mă alătur în a o felicita pe Neluța Stăicuț care a scris o „pagină de aur” în literatura română. Cartea este o istorie a satului nostru, unde țărani aveau cultul lor, de muncă, de iubire, de credință în Dumnezeu. Frumoașă carte – cinstite cui te-a scris! – despre părinții noștri, despre locurile copilăriei care nu vor fi uitate niciodată... tărâm de basm cu note melancolice, frumoase amintiri, prin care ne trăim viața.

FLORIAN TĂNĂSESCU DESPRE UN TRECURT ASUMAT

Prof. univ.dr. IOAN N. ROȘCA

Volum autobiografic al cunoscutului cercetător științific, profesor universitar și publicist Florian Tănăsescu, *Trecutul pe care mi-l asum. Amintiri și reflecții fără prejudecăți* (Editura Semne, 2022), consemnează impresiile autorului despre evenimentele în care a fost direct implicat între anii 1983-2011, continuând lucrarea memorialistică *Adevăruri neștiute despre o altfel de istorie* (2018), în care s-a referit la perioada 1964-1983.

Cartea este alcătuită din patru secțiuni, privind, în ordine: viața autorului din anii premergători schimbării istorice din 1989, experiența sa din timpul și imediat de după evenimentele din decembrie 1989, activitatea lui politică din anii 2000-2006 și activitatea didactică la Universitatea „Spiru Haret”. În prima secțiune, autorul se referă la conducerea nedemocratică de la Institutul de Studii Istorice și Social-Politice (I.S.I.S.P.), pendinte de partidul unic, când, în 1983, directorul institutului îi desface în mod abuziv contractul de muncă, apoi la atmosfera mai destină pe care o găsește la Centrul de Sociologie și în mediul universitar, unde este integrat, precum și la relația sa cu jurnaliștii de la gazeta „Săptămâna”, în special la colaborarea fructuoasă cu M. N. Rusu. Dar, și mai important, exemplifică dezacordul față de politica ceașistă, oprobriu care începuse să fie exprimat nu numai în întâlnirile private, ci chiar și la o întâlnire de partid, cu activul județului Vâlcea, unde, după ce participanții aplaudă anunțul primit de la București despre lichidarea datoriei externe, aceiași membri de partid se ridică în picioare și intrerup cu „Huo” și vociferări perorația primului secretar județean, care spusese că trebuie făcute sacrificii în continuare pentru a se putea trăi mai bine abia peste câțiva ani. În strânsă legătură cu activitatea sa de istoric, apoi de sociolog, dar și de gazetar, autorul evocă o serie de personalități ale învățământului, cercetării și culturii românești, dintre care nu puține figu-

rează cu excelente portrete fizice și caracteriologice, precum istoricii Nicolae Copoiu și Mircea Mușat, sociologul Ștefan Costea, cunoscutul lider politic social-democrat Ștefan Voitec, filosoful și sociologul Ion M. Popescu, istoricul Radu Ciuceanu, dar și mulți alții. De altfel, lucrarea cuprinde, în final, un index de nume de la A la Z, la fiecare literă figurând mai multe nume, unele dintre ele citate de mai multe ori.

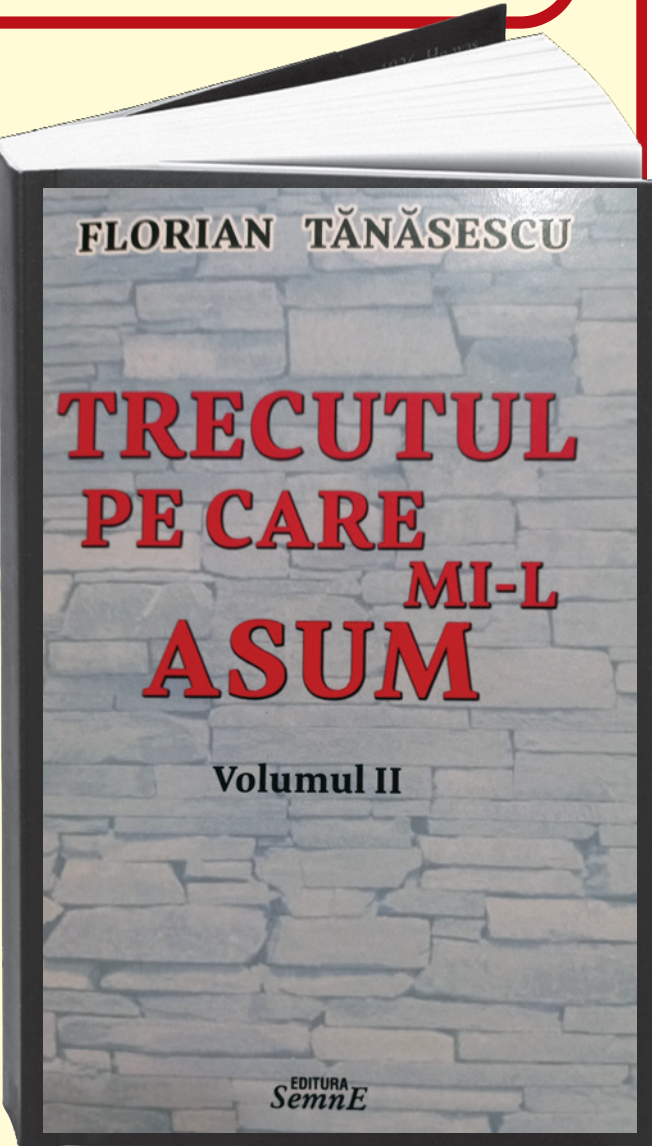
În partea a doua a lucrării sunt trecute în revistă zilele din intervalul 16 - 25 decembrie 1989, cu întâmplările personale și ale membrilor de familie. Este de reținut faptul că, în ziua de 23 decembrie '89, aflat în zona Universității, autorul acceptă solicitarea unei tinere, Irina, și se deplasează la învecinatul Institut de Arhitectură, unde le vorbește studenților adunați acolo despre diferența dintre democrație și dictatură. Sunt rememorate și alte întâmplări din zilele amintite, pline de tensiune, relatate de autor ca martor ocular și reflexiv.

În partea a treia, autorul rememorează principalele sale activități de om „prins în caruselul schimbărilor” în perioada 1990-1996. Se detașează participarea sa la viața politică, împletită cu activitatea prin care susține „Romanian Freedom Forum” (R.F.F.), organizație înființată după ultimul congres pecerist din noiembrie 1989 de un arhitect român din Chicago, Gabriel Nicolescu, pentru a dezvălui abuzurile din România ceașistă. După decembrie '89, forumul s-a transformat într-o organizație cu caracter caritabil și educativ. Animat de dorința de a contribui la democratizarea societății românești, autorul, care făcuse cunoștință cu R.F.F. (prin aceeași Irina întâlnită în ziua de 23 decembrie '89), a inițiat în țară și a legalizat în aprilie '90 „Forumul Român pentru Democrație și Libertate” (F.R.D.L.), afiliat la R.F.F., ambele organizații obținând acreditarea de observatori la alegerile parlamentare și prezidențiale din 20 mai 1990. O reușită a ambelor forumuri a fost și înființarea Bibliotecii „Mircea Eliade” de la Chicago, în 22 aprilie 1996.

Întâlnim aici și pagini din istoria jurnalismului postdecembrist. R.F.F. a scos ziarul *Democratic Romania*, care se distribuia gratuit prin Tarom la București și, de aici, la mai multe centre din țară. A inițiat, de asemenea, proiectul „Ajutor în jurnalism pentru România”, în cadrul căruia, în 1990, a ținut, cu ziariști profesioniști americani, cursuri de jurnalism în România, care, la București, aveau loc la Facultatea de Filologie și la clubul „Universitas” al Ligii Studenților, precum și cursuri gratuite pentru studenți în arta fotografică.

Autorul ne înfățișează și un fragment din istoria politică a primului deceniu de după 1990. În viața politică, el s-a afiliat la F.D.S.N., fără a fi membru, a aderat la Partidul Socialist al Dreptății (Independent), redenumit Partidul Social-Democrat Independent (P.S.D.I.), unde a activat pe durata existenței acestuia (1990-1994), al cărui vicepreședinte a fost (președinte fiind scriitorul Alexandru Dan Popescu), a scris în oficiosul partidului, revista „Glasul” (1990-1993), a refuzat tentativa de racolare a P.S.D.I. de către F.D.S.N., apoi, după ieșirea din scenă a P.S.D.I., și-a continuat activitatea politică în Partidul Liberal-Creștin (1995-2001), care, prin programul susținut de președintele formațiunii (Radu Ciuceanu), pune accent pe individ și pe valorile moralele creștine.

Florian Tănăsescu s-a axat, însă, tot mai hotărât, pe activitatea de cercetare și învățământ, transferându-se în 1997 de la Institutul de Sociologie al Academiei Române la Institutul de Sociologie și Opinie Publică (I.S.O.P.) din cadrul Fundației

„România de Măine”, iar din 1999 la Facultatea de Sociologie și Psihologie a Universității „Spiru Haret”, unde, în anul 2000 a devenit Prodecen, apoi, după alți câțiva ani, Decan. Viața, nu tocmai lină, a facultății și a universității amintite este urmărită de autor, în ultima parte a cărții, până în 2011 (când s-a pensionat), atât cu ascensiunea ei viguroasă, cât și cu dificultățile și adversitățile pe care le-a întâmpinat și care, fără a fi surmontate complet, au dus la o restrângere a activității.

Întreaga lucrare este străbătută de patosul autorului, un intelectual generos, patriot, actor și spectator în toate întâmplările rememorate. Pe lângă puterea de a selecta ceea ce este mai semnificativ în viață, capacitate dată de experiență și de formația sa profesională complexă, de istoric, sociolog și jurnalist, Florian Tănăsescu are și talentul de scriitor și ziarist de a imprima evenimentelor narate ritmul său sufletesc și, totodată, înțelepciunea de a rămâne cu modestie în spatele acestora, pentru a surprinde atitudinile participanților și sensurile mai generale care se degajă din ele și care alcătuiesc trama și, uneori, drama unor domenii de activitate sau și ale istoriei în ansamblu.

Cum va fi anul preolimpic 2023 pentru sportul românesc?

Încă nu s-au stins ecurile anului sportiv 2022, cu rezultate apreciate pentru reprezentanții noștri (20 de medalii mondiale și 13 europene, dintre care 17 de aur, numai la seniori), avându-i ca vârfuri de lance pe tânărul înotător David Popovici și pe canotorii.

Dând Cezarului ce i se cuvine, îi vom menționa pe câștigătorii de la campionatele lumii, ale căror fotografii sunt în prim-planul revistei noastre (alături de cea a atletei Bianca Perie Ghelber, medaliată cu cel mai strălucitor trofeu european la aruncarea ciocanului): înotătorul David Popovici, canotoarele Ancuța Bodnar-Simona Radiș, Ionela Cozmiuc, echipajul de 8+1 compus din Magdalena Rusu, Iuliana Buhuș, Adriana Ailincăi, Maria Tivodariu, Mădălina și Amalia Bereș, Ioana Vrinceanu, Simona Radiș, Victoria Petreanu, colegii Marius Cosmiuc, soțul Ionelei-Sergiu Bejan, canoistul Cătălin Chirilă, aur la simplu 1000 metri și argint la 500, halterofila Loredana Toma, aur la total și la smuls la categoria 71 kilograme, George Colțea, la biatlon role și Denisa Dragomir, la alergare montană. Urmează anul preolimpic, cu multe competiții de calificare pentru Jocurile Olimpice de la Paris, 2024, dar și cu alte ale care vor fi în atenția iubitorilor sportului.

După turneul celor patru trambuline, Turul de schi și Raliul Dakar, au urmat în ianuarie Mondialele de handbal masculin în Polonia și Suedia, Grand Slamul de tenis Australian Open, de la Melbourne, Europenele de patinaj artistic, din localitatea finlandeză Espoo, de bob, sanie, skeleton, la Altenberg.

Februarie continuă cu sporturi specifice anotimpului alb, Mondialele de schi alpin, la Courchevel-Meribel, Franța, de

biatlon, la Oberhof-Germania, de sărituri cu schiurile, la Planica-Slovenia, de bob, sanie, skeleton, la St. Moritz, dar și cu Turneul celor șase Națiuni la rugby, All Star Game-ul NBA, la Salt Lake City sau Super bowlul fotbalului american la Glendale. România va găzdui din nou o etapă de Cupa Mondială de sărituri cu schiurile la Râșnov, fete și băieți, iar în premieră, cupa balcanică de biatlon la Cheile Grădiștei și competiția Ski and Sky Race FIS, la Sinaia, cota 2000.

În martie vom avea Mondialele de atletism indoor la Istanbul, Europenele de lupte seniori under 23 la București, campionatele lumii de patinaj artistic la Saitama, Japonia.

Luptele vor reveni în aprilie cu Europenele, la Zagreb, lună în care vom mai putea urmări finala Ligii Campionilor Asiei la fotbal sau întrecerile continentale la gimnastică artistică. În prima zi a lui aprilie vor debuta calificările olimpice la scrimă, care se vor încheia anul viitor, pe 31 martie, clasificările finale făcându-se după ierarhia mondială. La Timișoara vor avea loc Mondialele de hochei feminin, Divizia a treia, în perioada 3-9 aprilie.

În mai rețin atenția Mondialele de judo, la Doha, de hochei pe gheață, grupa de elită, în Finlanda și Letonia, cele de tenis de masă, Europenele under 17 la fotbal, în capitala Ungariei, finala Europa League, tot la Budapesta, a Ligii Campionilor la Istanbul, întrecerile continentale de canotaj,

la Bled, ca și primele zile din cadrul Grand Slamului de la Roland Garros, Paris, precum și turul ciclist al Italiei.

Luna iunie va fi deosebit de importantă pentru sportivii de la 11 discipline care urmăresc calificarea la Jocurile Olimpice de anul viitor la competițiile găzduite de localitatea poloneză Cracovia. Vor mai avea loc, printre altele, final fourul Ligii Campionilor la handbal feminin, la Budapesta, finalele la fotbal ale Ligii Campionilor, la Istanbul și Conference League, la Praga, final fourul Nations League la fotbal, în Olanda, al Ligii Campionilor la handbal masculin, la Koln sau EURO U 21 la fotbal, în România și Georgia.

În luna lui Iulie vor fi turul ciclist al Franței, ajuns la ediția cu numărul 110, cu startul la Bilbao, Mondialele de natație la Fukuoka, în Japonia, de scrimă, la Milano, al treilea turneu de Grand Slam, la Wimbledon, turul ciclist al Sibului, Europenele de volei pe plajă U 22, la Timișoara sau EURO U 19 la fotbal, în Malta. În ultima decadă, mai precis între 23 și 29 iulie, va avea loc la Maribor-Slovenia ediția cu numărul 17 a Festivalului Olimpic al Tineretului European, la care vor participa tineri sportivi, cu vârste între 14 și 18 ani.

Nu mai puțin de trei campionate ale lumii se vor desfășura în august, de atletism, la Budapesta, de kaiac-canoe, la Duisburg, de gimnastică artistică, la Valencia, turul ciclist al Spaniei, precum și ultimul turneu de Grand Slam, US Open, la New York.

Naționala de rugby a țării noastre revine în Cupa Mondială, în luna septembrie, după o pauză de patru ani, unde va juca într-o grupă cu Irlanda, Africa de Sud, Scoția și Tonga. Lună deosebit de importantă pentru canotorii, luptători,

gimnaști și halterofili care vor lupta nu numai pentru medalii, ci și pentru biletele olimpice, la Mondialele programate la Belgrad, Antwerp și Arabia Saudită. În septembrie va avea loc și Turul ciclist al României, cu plecarea de la Suceava.

Cupa Mondială de rugby va continua până la 28 octombrie, iar cele de gimnastică artistică, până la 8 octombrie. Turneul Campionilor la tenis masculin se va desfășura din nou la Torino, în luna noiembrie. Europenele de judo sunt programate tot în penultima lună a anului, la Montpellier, iar cele de handbal feminin, în trei țări nordice, Norvegia, Danemarca și Suedia, de la 30 noiembrie la 17 decembrie. România va organiza și Europenele în bazin scurt la Otopeni în perioada 5-10 decembrie. Cupa Asiei la fotbal va debuta pe 8 decembrie în China și se va încheia pe 6 ianuarie 2024.

Ce și-au propus federațiile

16 este numărul medalieiilor pe care și le-au propus să le câștige federațiile la Jocurile Olimpice din 2024, cifră anunțată în cadrul Forumului Internațional „Excelența în Sport”, organizat de COSR în noiembrie la Poiana Brașov. Canotajul vizează trei trofee, gimnastica, două, iar atletismul, boxul, ciclismul, halterele, handbalul, judo-ul, kaiac-canoea, natația, scrima, tenisul de masă și tirul sportiv, câte una. Discutând cu președinții federațiilor de lupte și kaiac-canoe, am aflat că aceștia vizează una-două medalii. Secretarul general de la FR de Haltere e mai optimist, propunându-și trei trofee, ce ar putea fi obținute de tot atâția sportivi, ținând cont că, spre deosebire de întrecerile mondiale și europene, la competițiile olimpice vor fi premiați doar rezultatele obținute la total.

Pagină realizată de RADU LEVÂRDA

RĂSFOIND FILE DE AUR ALE HANDBALULUI ROMÂNESC (IX)

NEAGU UDROIU

Handbalul s-a dovedit a fi o disciplină norocoasă în istoria sportului românesc. Practicată inițial în formatul lărgit, echipele aveau în teren câte 11 jucători, în aer liber, acesta s-a convertit, la alții și la noi, în formula de joc în șapte, desfășurată mai ales în sală. Nu va trece mult și vom bate, mai întâi prin naționala feminină, urmată de a băieților, la porțile consacării internaționale.

Vom deveni și campioni mondiali. Dovedeam că aveam substanță de elitiști în materie. Am răsfoit împreună cu protagoniștii binecunoscuți - maeștri emerți ai sportului și campioni mondiali - file din cronică a celor ani. Sunt nume înscrise cu litere de joc, pentru a fi văzute de departe și memorate fără dificultate. Interlocutorii mei, întâlniți cu diferite ocazii, s-au exprimat ca actori de primă mână pe

scena handbalului național și mondial. Vă invit să urmăriți împreună confidențele acestor seniori ai arenei sportive, predestinați să performeze în registrul suprem al triumfului. Vorbesc și despre ei dar mai ales despre echipele din care făceau parte, despre dascălii care i-au condus către podiumul dorit. Dorit de ei toți, laolaltă cu noi, îndrăgostiți de talentul lor.

CRISTIAN GAȚU

În adolescența mea, numele lui Gațu era asociat pentru mulți dintre noi cu ziarul „Sportul popular”. Tatăl său, Petre Gațu, era redactor la respectiva publicație cu mare priză la public. De Cristian începeam să auzim pe la sfârșitul anilor '60. Devenise jucător de handbal în 7 la Clubul Steaua.

- Copil fiind, îmi doream să joc fotbal. Aveam și o constituție fizică nu tocmai potrivită pentru un sport de mare angajament individual. Am și evoluat o vreme ca tânăr dinamovist. După cum aveam să mă conving, însă, handbalul mi s-a potrivit ca o mânășă.

- Și ați ajuns la clubul adversar...

- La noi în familie era clubul preferat.

- Vă trecea prin gând ce vă așteptați pe traseul performanței?

- De unde să știu eu ce mă așteaptă? Colegi de-a mei purtau în suflet această mândrie. Ocupaseră primul loc în ierarhia mondială, mai întâi la Dortmund, apoi la Praga. În '67 voi ajunge eu însumi în echipa obligată atunci să se mulțumească doar cu bronz. Cornel Oțelea, cel mai experimentat dintre noi la acea dată fusese la ambele ediții câștigătoare.

Între timp, alți colegi bătuseră în retragere - Puiu Nedeș, Otto Telman, Bulgaru. Din echipele de dinaintea, intrate în legendă, mai intrau pe teren Redl, Moser, Nica, Costache II. Noi veneam, cum spuneam, cu Oțelea, dar și cu noutăți care au surprins. Între ei, cu detenta lui uriașă, Gruia, din ce în ce mai bun.

- Oprindu-ne la dumneavoastră... Ați strălucit mereu prin dezvoltările lor din teren. Fără crisări, fără înfrumusețări inutile în joc. Cu victoria de la Paris ne-ați luat o piatră de pe inimă. Puteai crede că Dumnezeu și-a întors fața de la noi... Trecuseră niște ani de la ultima victorie mondială. Păream excluși de la masa bogaților...

- Meritul trebuie împărțit între cei care au făcut echipă, punând să joace împreună alături de confirmați nume care vor străluci de acum încolo și, bineînțeles, echipei în sine, care a reușit să ne afișeze din nou pe

firmamentul mondial. Eu eram doar unul din ei. Dar pe teren s-au manifestat talente valori veritabile: Toată lumea îi știe, nu e cazul să-i inventariem noi acum.

- De acord cu ce spuneți. Ați ținut-o tot așa și în continuare. La Berlin ați repetat isprava.

- Vă referiți, desigur, la noul succes de răsunet al echipei noastre Naționale. Eram tot așa și nu eram. S-au retras seniorii, dar le-au luat locul alți sportivi viguroși. Cu 43 de goluri, Birtalan devenea, în 1974, golgeterul Mondialului. Aș zice că și în plan personal s-a văzut saltul, firesc, de altfel. Am fost declarat de specialiști revelația acelei ediții mondiale.

- Am simțit întotdeauna nevoia de a așeza la vedere pe cei cu merite reale în a ne bucura pe noi prin meritele lor din teren. Îți știm, adevărat, dar a le rosti din nou numele este onorant. Deci, câțiva coechipieri?

- Îți știu pe dinafară și îi pot recita oricând de la stânga la dreapta și de la dreapta la stânga. Sau, cum se obișnuiește să se zică, în ordinea numerelor de pe tricou.

- Așadar...

- Penu, Orban, Dincă-Gațu, Licu, Gunesch, Kicsid, Birtalan, Dan Marin, Cosma, Ștef, Radu Voina, Gabrovski, Tudose, Bota, Stockl. Antrenori - Nedeș și Vlase. Mulțumit?

ȘTEFAN BIRTALAN

A apărut pe terenul performanțelor românești pe când deja lumea bună se obișnuise cu noi. Pentru a ne păstra la vedere, aveam nevoie de perseverență și continuitate. Ștefan Birtalan a fost o asemenea șansă. Născut în Zalău, ajuns cu familia la Jibou. Cine să ia aminte de un flăcău bine clădit ca viitor om de echipă în prim-planul handbalului românesc? Ca elev de liceu, în orașul de provincie cu cea mai atrăgătoare Grădina botanică din țară, a atras atenția profesorilor de educație fizică - și nu oricum. Fiecare și-l dorea în curtea lui: la volei, la baschet, dar mai ales la handbal. Antrenorul inspirat s-a numit Virgil Budu, profesor de educație fizică. La terminarea liceului ajunge la o școală cu profil economic-industrial din Baia Mare. Formația Minerul îi cheamă aproape pe toți cei în stare să construiască prestigiul sportiv al așezării de pe Săsar. Unul a fost celebrul fotbalist Mircea Sasu, convocat la Echipa Națională de fotbal. Avea să dea singurul nostru gol într-o întrecere decisivă. Stărnise comentarii negative selecția sa... Sloganul pus în circulație: „De la Baia la Torino - locul respectivei dispute - e o distanță cam mare”... A fost să fie altfel. Nu știu dacă atunci când a apărut pe firmament o fi gândit la fel și în cazul lui Birtalan. Cel mai înalt elev de la liceul din Jibou - avea 1,94! Știu sigur că el s-a luat în serios și și-a văzut de treabă. În 1970 a trecut la Clubul Steaua. Va fi declarat la un moment dat „Cel mai bun handbalist al anului”. Va câștiga cu echipa din Calea Plevnei 12 titluri de campion național. În 1977 va veni și Cupa Campionilor Europeni.

Birtalan s-a dovedit a fi un marcatore de clasă. A fost în echipa care ne-a adus aurul în 1974, la Berlin. Acolo devenea golgeterul Mondialului. Aș zice că și în plan personal s-a văzut saltul, firesc, de altfel. Am fost declarat de specialiști revelația acelei ediții mondiale.

- Am simțit întotdeauna nevoia de a așeza la vedere pe cei cu merite reale în a ne bucura pe noi prin meritele lor din teren. Fără crisări, fără înfrumusețări inutile în joc. Cu victoria de la Paris ne-ați luat o piatră de pe inimă. Puteai crede că Dumnezeu și-a întors fața de la noi... Trecuseră niște ani de la ultima victorie mondială. Păream excluși de la masa bogaților...

- Meritul trebuie împărțit între cei care au făcut echipă, punând să joace împreună alături de confirmați nume care vor străluci de acum încolo și, bineînțeles, echipei în sine, care a reușit să ne afișeze din nou pe

firmamentul mondial. Eu eram doar unul din ei. Dar pe teren s-au manifestat talente valori veritabile: Toată lumea îi știe, nu e cazul să-i inventariem noi acum.

nu e născut doar pe primul loc al întrecerilor. Dar ai datorita de a asigura interesul pentru tine în orice moment.

Birtalan își adora antrenorii. L-am întrebat cu ce sentimente îi urmărește în munca lor. Fiecare referire este un bolero de calitate în a le evidenția meritele. Numele celor scoși în față: Oprea Vlase, Nedeș, Trofin. Dar mai ales Corneliu Oțelea, purtător de steag în anii lui de succes.

L-am invitat pe Ștefan Birtalan să-mi indice nume de colegi cărora le atribuie merite speciale în competițiile în care au fost alături. Se ferește să pronunțe nume. Îmi răspunde insistent: „Echipa! Dacă noi am reușit ce am reușit, asta se datorează faptului că am reușit să fim o echipă. Meritul se datorează echipei. Formată la rândul ei din personalități marcante”. Insist, dorind să obțin și ceva nume. Mă surprinde viteza cu care se pronunță: „În mod incontestabil, Gruia s-a dovedit jucătorul nostru Numărul Unu!”. Afirmatia nu o aud prima dată. Îi spun acest lucru. Interlocutorul meu, ca și cum s-ar fi așteptat să-l menționeze printre vârfuri: „Să fim cinstiți. Dacă eu am fost comparat cu Everestul, Gruia a însemnat, categoric, Himalaya”.

Mărirea pensiei - un joc de ping-pong în care nimeni nu prinde mingea

Dreptul la pensie reprezintă unul din drepturile fundamentale recunoscute de art. 47 din Constituție. Important este nu doar că statul îl prevede, ci, mai ales, faptul că el reprezintă o componentă a dreptului la un nivel de trai decent, alături de dreptul la concediu de maternitate plătit, la asistență medicală în unitățile sanitare de stat, la ajutor de somaj și la alte forme de asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege.

Constatăm că toate cele cinci drepturi se subsumează nivelului de trai decent, pe care statul este obligat să-l asigure cetățenilor săi prin măsurile de dezvoltare economică și de protecție socială pe care le ia. Primul dintre ele este enumerat dreptul la pensie și, deși ordinea în succesiunea

greu decât acum, tot nu însemna mare lucru! De ce am simțit nevoia să scriu toate acestea? Pentru că, în ultimele luni agenda dezbatelor publice a fost ocupată de *mărirea pensilor*. Ele, pensiile, au devenit un subiect care a agitat spiritele, a învolburat apele și trăirile fiecăruia dintre noi. Este trist să vezi cum drepturile fundamentale sunt negociate ca la piață, întrecându-se fiecare dintre cei responsabili în a avansa sume și procente care se schimbă de la o zi la alta, de nu le mai poți ține socoteala. Cred că și cei care le avansează se încurcă în ele. Legile se adoptă sub o anumită guvernare, pentru a fi abandonate de cea care îi succede, care, la rândul ei, are „ambățul” să elaboreze propria lege, ca să „reformeze” sistemul, criticând cu

vehemență ceea ce era înainte. Și în tot acest timp, bătrânii își numără, cu mâinile tremurânde, „crăitarii”, cum se spune în Oltenia mea dragă la măruntș. Foști intelectuali, ajunși la vremea senectuții, își potolească cu greu revoltele și își amăgesc tristețile cu speranțe despre care știu că nu se vor împlini prea curând. Este nevoie să se înțeleagă că drepturile omului nu pot fi transformate în instrumente de luptă politică. Nu pot fi umilite prin negocieri. Ele trebuie reglementate prin legi clare și ferme, care să stabilească pe termen lung criteriile de majorare periodică a lor, moduri de stabilire a cuantumului, și, mai ales, să valorifice contribuția pe care viitorii pensionari și-au adus-o, lună de lună, la constituirea fondurilor din care ar trebui să fie plătite pensiile. Ne pare rău să o spunem, dar este în afara nu doar a legii, în litera și spiritul ei, dar și a unei minime morale să te comporți ca și când pensionarii ar fi o pătură socială învechită, care se bucură când o peticești cu promisiuni sau când o umilești cu ajutoare, în loc să-l asiguri fondurile necesare unei vieți decente, pentru care a contribuit decenii de muncă. Demnitatea unui om ține cât ține omul. Ea nu iese la pensie niciodată!

Prof. Univ. Dr.
VERGINIA VEDINAȘ

Construirea pe dinăuntru

În general, sufletul e bine să ni-l păstrăm cât mai curat, nu hainele, nu automobilul, nu regimul alimentar...

Dar dacă s-ar găsi curățătorii ecologici pentru suflet, ce simplu ar mai fi și cât de firesc ni s-ar părea următorul dialog: „Cu puf, sau fără puf?” „Nu știu, nu cred, am impresia că e sintetic.” „25 de lei, atunci! Veniți mâine după ora două.” „Puteți să-l și călcați? Seara am o întâlnire de nivel înalt și...” „Da, domnule, o să-l ridicăți la dungă, de o să iasă și vaza buncii spartă în copilărie.” Care murdărie se atinge imediat de bumbacul alb, galben sau albastru al sufletului? Minciuna. Și pătează, și se-ntinde... și nu mai iese decât cu greu! Unele curățătorii nici nu acceptă

IOAN LAURENȚIU VEDINAȘ

Îmi stăruie în fața ochilor zâmbetul pensionarilor găzduiți și îngrijiți la Căminul pentru persoane vârstnice al Municipiului București *Academician Nicolae Cajal*.

Am văzut acest zâmbet cu ocazia evenimentului propus și organizat în preajma Crăciunului de doamna Teodora Marin, specialist în relații publice și comunicare al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, redactorșef adjunct al revistei *Cronica Timpului*. Câțiva membri ai trupei *Teatrul Nostrum* s-au aflat alături de acești pensionari de la Căminul de pe strada Maximilian Popper, din București. La sosire am fost salutați cu multă căldură de doamna psiholog Mirela Fița. În sala decorată cu bradul de Crăciun, cu be-

teală și luminițe, atmosfera era pregătită pentru un program atrăgător. La început, domnul Răzvan Popescu de la Clinica stomatologică DentalMed, aflată în parteneriat cu acest cămin, a încântat auditoriul cu câteva piese interpretate la pian. Armonia sunetelor, dublată de delicatețea atingerii clapelor, a atins sufletele tuturor.

Prezența tonică a actriței Doina Ghițescu a însoțit atmosfera așa cum ne-a obișnuit, cu talentul și căldura vocii sale, prin rostiturile la început glumețe, apoi cu versuri pătrunse de spiritul sfânt al sărbătorii de Crăciun. În încheiere, subsemnata am cântat la pian. Mi-am adaptat repertoriul la așteptările auditoriului. Spre bucuria mea, aproape toți au recunoscut tangourile celebre *La Paloma* și *La Cumparita*. Au cântat împreună cu mine *Moș Crăciun, O, ce veste minunată!* și *Ciobănaș cu trei sute de oi*. Nu cred ca eu să fi trăit momente de mai mare bucurie ca acelea în care le-am auzit glasurile, la început firave, nesigure, dar, pe măsură ce-și reaminteau strofele, cu mai mult curaj.

În cadrul parteneriatului *Erasmus* al Căminului pentru proiecte internaționale, în sală erau prezenți, ca invitați de onoare, mai mulți studenți în *Asistență socială* și *Ergoterapie* din Grecia, însoțiți de un profesor îndrumător și traducător. Pentru aceștia, și nu numai, în încheierea recitalului meu la pian am cântat ad-hoc celebrul cântec grec *Zorba*. Ca expresie a bucuriei tuturor, români și greci, melodia a fost susținută de public prin aplauze ritmice. Personal, m-a impresionat dorința unei doamne din public care a vrut să aibă o fotografie cu subsemnata, ca amintire a bucuriei trăite ascultând melodiile cunoscute în tinerete.

Oare mai este nevoie să argumentez alegerea titlului acestei relatări, *Bucurie*?

A fost o bucurie dublă, a celor care au ascultat și a noastră, cei care le-am putut oferi aceste momente emoționante.

CORINA VLAD DIACONESCU

Ut pictura poesis - ȘTEFAN LUCHIAN

Cât de frumoasă te-ai gătit / Natură, tu...

Personalitatea, viața, activitatea și opera marelui maestru al artei românești și universale, Ștefan Luchian, sunt dovada cea mai elocventă a faptului că „viața poate să aibă și alte scopuri și alte nevoi mai importante decât acelea de a produce și achiziționa cât mai multe mijloace de trai material” (D. D. Roșca: *Studii și eseuri filosofice*, Ed.Științifică, 1970). În spațiul limitat al acestei pagini încercăm să deslușim câteva din trăsăturile definitorii ale descrierilor de natură ale lui Ștefan Luchian (și ale operei sale în

ve; finețea detaliilor; facultatea reținerii esențialului, a ceea ce este cu adevărat reprezentativ; puterea de pătrundere, ce-i permite să deslușească – peste tot – semnificații adânci; coordonata spirituală (a tuturor tablourilor sale), ce a făcut cu putință imprimarea unei puternice afectivități tuturor imaginilor artistice construite de el; receptivitatea extremă față de diversele sugestii artistice, mai vechi, tradiționale sau mai noi, moderne; arta de a conferi tuturor pânzelor sale conotații nu doar plastice, ci – în egală măsură – și lirice și muzicale; talentul de a transforma niște simple descrieri de natură în adevărate portrete lirice ale unor elemente vegetale, înălțate, astfel, la rangul de simbol; paleta cromatică deosebit de bogată, de variată, de complexă; arta caracterizării; simplitatea, firescul, naturalețea tuturor reprezentărilor sale artistice; finețea de a surprinde și imortaliza pe pânză aspectele cu adevărat semnificative ale ființei și existenței umane; împletirea armonioasă a liniei, a formei, a desenului cu arta coloristică; marea varietate a temelor, subiectelor, motivelor cultivate; neîntrecuta autenticitate a reprezentărilor sale artistice;

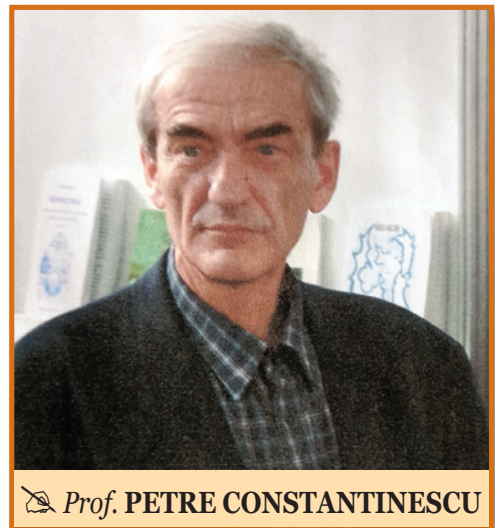

Ștefan Luchian, Un zugrav - Autoportret [1905-1907]

general): arta compoziției; măiestria de a împleti lumina cu întunericul; strălucirea (extraordinară a) expresiei artistice; alternanțele și ritmica tonurilor; accentul deosebit pus pe atmosferă iar nu pe reprezentare; spiritul de observație atentă a naturii în ansamblul ei și în părțile ei constituti-

valoarea reprezentativă a elementelor aduse în prim-plan; facultatea de a sesiza – în tot ceea ce ne înconjoară – detaliile absolut semnificative; și nu doar atât, ci și puterea de a conferi tuturor lucrurilor un foarte puternic suflu de viață; de unde și impresia – generală – de profundă autenticitate pe care o degajă (care

transpare din) toate reprezentările sale artistice; arta de a conferi o maximă complexitate tuturor reprezentărilor (sale) plastice, dincolo de aparenta lor simplitate, generalitate ori individualitate; având valoarea unor autentice *portrete lirice și muzicale*, arborii, florile, arbuștii etc. - imortalizați de el - impresionează prin capacitatea autorului de a surprinde ceea ce este – cu adevărat – definitoriu pentru acestea. La Luchian elementele de natură din creațiile sale par a fi niște *ființe vii*, înzestrate inclusiv cu o puternică viață sufletească; deschiderea extremă față de sugestiile artei moderne, cu care artistul a venit în contact nu atât în Germania, la Munchen – unde a fost, la început, ca să se perfecționeze – cât mai ales în Franța, la Paris, unde a stat doi ani (1890 – 1892), perioadă de timp care a avut o puternică înăurire asupra lui, din cel puțin două puncte de vedere: întâi, pentru că – acum și aici – a avut prilejul să colinde prin marile muzee franceze, în frunte cu Luvrul și – cu acest prilej – a putut să realizeze copii după operele marilor maeștri ai artei universale, în frunte cu Rembrandt; iar apoi, pentru că a avut posibilitatea de a lua contact (nemijlocit) cu opera pictorilor reprezentativi ai celor mai noi curente artistice ale vremii, în frunte cu impresionismii (Edouard Manet, Claude Monet, Auguste Renoir, Camille Pissarro, Alfred Sisley, Berthe Morisot etc.) și postimpresionismii (Paul Gauguin, Edgar Degas, Paul Cezanne, Vincent van Gogh). Așa se și explică existența a numeroase *ecouri* din creația acestora în tablourile realizate de Ștefan Luchian în această perioadă; deschiderea generoasă față de publicul iubitor de artă, *deschidere* concretizată în fervoarea cu care Ștefan Luchian a înțeles să-și prezinte tablourile, atât în atelierul propriu, cât și la Expoziția Artiștilor în Viață (ale cărei baze au fost puse de marile său înaintași Theodor Aman) sau la Expoziția Tinerimii Artistice; doar aparent maniera artistică adoptată de el stă sub semnul simplității; pentru că – dincolo de aparenta unei *abordări* sumare – se ascunde – de fiecare dată – o complexitate fără egal; iar stilul adoptat (de pictor) pentru reprezentarea elementelor constitutive ale tablourilor sale nu face altceva decât să potențeze impresia de *viață psihică* a naturii, a lumii; ceea ce face ca descrierile sale de natură să lase senzația unei nesecate licăriri de afectivitate; ca atare, în aceste *pasteluri* nimic nu ține de liniaritate, de simplitate, de convenționalitate;

Prof. PETRE CONSTANTINESCU

dimpotrivă, totul este ramificat, complex, insolit; e un soi de *tărâm magic* în care bucuria coexistă cu tristețea, veselia cu dezolarea, însoțită cu înserarea, căldura cu răceala, tăria cu moleșeala, seninătatea cu neliniștea, calmul cu înfiorarea, pacea cu tulburarea, blândețea cu încrâncenarea, duișoia cu asprimea ș.a.m.d; pe scurt, o expresie monumentală a ceea ce s-ar putea numi *complexitatea simplă*; și aceasta pentru că – de fiecare dată – *ochiul care privește și urechea care ascultă* natura în aceste creații (artistice) sunt un *ochi halucinat* și, respectiv, o *ureche interioară* (după cum spuneau unii dintre întemeietorii poeziei moderne, în frunte cu Maurice Rollinat, Jules Laforgue, Georges Rodenbach ș.a.; iar acest inedit *amestec* - de *lumi*, de *stări*, de *aspecte*, deopotrivă interioare și exterioare necesită din partea autorului multă pricepere și mult rafinament; astfel se explică faptul că din aceste descrieri de natură transpare multă gingășie, multă

Păstorita (1893)

strălucire, multă delicatețe; iar resortul intim al acestor imagini artistice este un elan nemărginit, o infinită putere de plămuire, un nesecat spirit novator.

Cu deosebire caracteristic operei lui Ștefan Luchian este faptul că atât culorile cât și desenul au alte trăsături definitorii decât cele obișnuite și anume au puternice conotații SPIRITUALE. De aceea se poate spune că numai la Ștefan Luchian

orice culoare exprimă o *stare de suflet*; cu alte cuvinte, *sensibilitatea* deosebită a artistului face ca toate culorile (folosite de el) să inspire *tonalități afective*; ceea ce face ca *viața sufletească* să poată fi tradusă într-o *gamă cromatică*; pentru că – înainte de a o imortaliza pe pânză – Ștefan Luchian s-a lăsat el însuși subjugat de „*viața (...)* *naturii*” (Emil Cioran: *Lacrimi și sfîinți*, Ed.Humanitas, 1991).

Anemone (1908)

Ultima cursă de toamnă (1892)

ARC PESTE TIMP ÎN FOLCLORUL ROMÂNESC

Vara cântecelor noastre

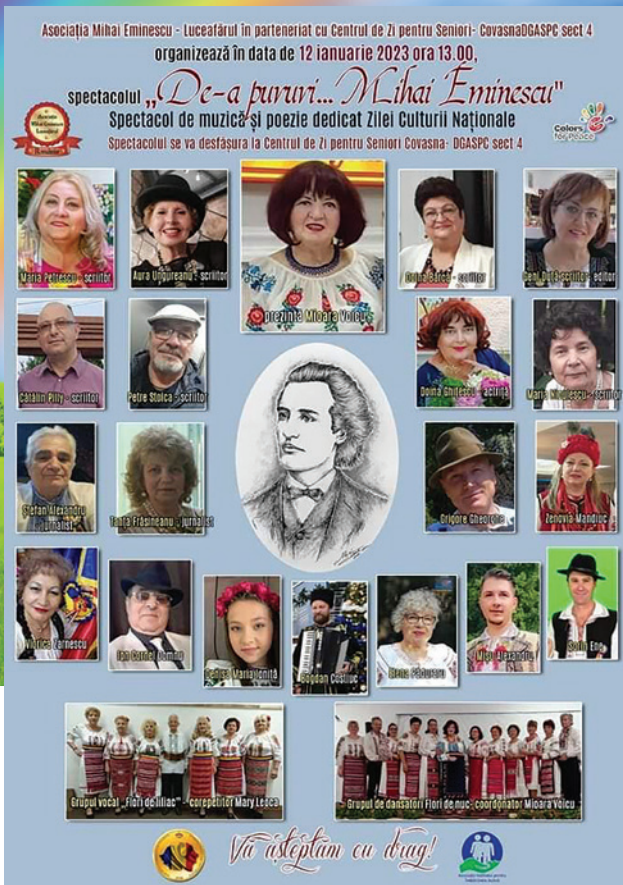
Doamna Mioara Voicu, în calitate de organizator al spectacolului și directoarea Alexandra Dobre de la „Institutul pentru Îmbătrânire Activă”, ca oameni potriviți la locul potrivit și care sfințesc locul, în ziua de 17 iunie 2022 au creat, la „Teatrul Elisabeta”, un regal de cântece și dansuri populare. Când am fost invitat de către doamna Tania Frăsineanu, colega de la „Tribuna Pensionarului”, editată de „Casa de Ajutor Reciproc, Nr.1 Seniorii” și de colegul Alexandru Ștefan de la publicația „Cronica Timpului” a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, să particip la spectacolul folcloric „Vara cântecelor noastre”, mi-am imaginat că totul va fi o „hăhăleală de nivel sătesc, o șușanea de pe vremea căminelor culturale”. În realitate, intensitatea trăirilor artistice de pe scena „Teatrului Elisabeta” m-a ajutat enorm să mă eliberez de scepticismul din mine. Atunci am reușit să îngrop prejudecățile unui trecut de tristă aminti-

re, sufletul subsemnatului devenind o inimă curată ca se-ninul cerului și mare ca roata carului, care să bată pentru cei vii și înșetați de artă și frumusețe. Tot spectacolul a fost o binefacere lăuntrică, o desfășurare artistică, o virtuoasă întrupare a artei cântecului și dansului folcloric românesc. Multumesc poporului român! Toate „tarele” care au trecut peste tine, popor român, în zbulumata ta istorie, le-ai întâmpinat și trecut prin valorile universale ale culturii artistice. Tipic românește, s-a transformat „frica în curaj” și prin cântece, dansuri, voie bună, au preschimbat, întotdeauna și în toate cazurile talentul și cultura artistică valoroasă, care au dat naștere unui caracter eroic cu o structură comportamentală de supremă moralitate.

Motto:

„Multumesc popor român pentru siguranța ce o dai versului, pe drumul cel bun, prin cântec, joc și voie bună!”
(Cojocarul Vergil Cover).

NICOLAE IORGA

Pe scena „Teatrului Elisabeta” s-au perindat, sub bagheta artistică a doamnei Mioara Voicu, oameni minunați, care prin talent, port, dans, voce, au făcut în așa fel ca versurile melodioare și mișcarea scenică să fie într-o armonie perfectă. Pe scenă se cânta, în sală se dansa cu o nobilă conștiință a vieții - eternitatea - într-un spectacol al lumii, într-o simbioză a folclorului vechi cu cel contemporan. Cu gândurile și sentimentele publicului, care a dovedit un nivel de civilizație și de pură gândire, iubire de neam și țară, de voie bună și înțelegere între oameni. Artiștii și spectatorii au arătat, atât pe scenă cât și în sală, că iubesc viața. Cu toții am fost pentru câteva ore „actorii propriei vieți”, într-un spectacol al vieții folclorului românesc. Sufletele tuturor au respirat un aer de voie bună al unei vieți plină de vitalitate, fericire, bucurie.

Peste șase luni, în data de 15 decembrie 2022, la Clubul Seniorilor din sectorul 4, București, acest reper moral și artistic de mândrie națională, și o numesc aici pe Mioara Voicu - regina neîncoronată a muzicii populare românești -, ne-am delectat cu un program extraordinar concretizat în clipe de plăcută bucurie în mijlocul unor „îngerași, crăciunițe, Moș Crăciun și mulți alți artiști și cântăreți ai muzicii folclorice românești. Adevărat festival artistic, minunat spectacol, în care talentul, sufletul, mândria și dorințele poporului nostru de trecută tristețe, bucurie și speranțe, prin frumusețea folclorului și a costumelor naționale populare au cucerit și trăiesc efemeritatea transformând prezentul în nemurirea neamului. Nu am știut până acum că muzica populară aparținând folclorului românesc are atâtea valențe spirituale, sentimentale, de gândire umană și inteligentă. Cine ești dumneata doamna Mioara Voicu? Vă rog, să stăm împreună, la un „taifas artistic muzical” în paginile revistei „Cronica Timpului”, a Uniunii

Ziariștilor Profesioniști din România, ca publicul cititor, și de toate vârstele și profesii diferite, să „descopere” tandrețea grijii la unii genialii maestri cu dumneavoastră. Activitatea artistică-educativă - culturală reprezintă un frumos și norocos transfer de autoritate spirituală, adevărat bun de neprețuit, de mândrie națională. Dumneavoastră, stimată doamnă, reușiți prin toate spectacolele folclorice pe care le organizați, la care a participat și subsemnatul ca înșetat personaj iubitor de artă și frumusețe să redați, nu fără multă muncă, inteligentă și pregătire „splendoarea vieții”, dăruită de Dumnezeu, care, prin oameni cu dumneavoastră, merită trăită. Dumneata doamna Mioara Voicu ești autoritatea în persoană, trimisă de Dumnezeu pe pământ, de la ambasada pământenilor din cer. Nu v-a trimis în scopul de a vă distra, ci a-i ajuta pe oameni, a le îndruma dorințele în a-și realiza visele. Vă felicit pentru rolul dumneavoastră, acela de importantă bonomie eternă! Dumneavoastră, „ca inger artistic ocrotitor”, ne călăuziți să trecem prin viață cu un pas ușor, frumos și cu sufletul împăcat. Precizăm iubii cititori că doamna Mioara

Voicu face parte cu mândrie din „Consiliul Mondial Român-România” și Asociația „Mihai Eminescu”-Luceafărul, două asociații care promovează foarte mult arta și cultura și în care valoroasa artistă este coordonatoare de programe artistice. Prin acestea, ca o bună româncă promovează cu dragoste datinile, tradițiile, obiceiurile, portul nostru popular, cântecele specifice zonelor noastre geografice. Este o promotoare neobosită a acestor valori incontestabile pe care le avem de la străbunii noștri, și tocmai de aceea în spectacolele pe care le organizați invitați reprezentanți din toate generațiile, de la mic la mare. Din luna mai 2019, a fost aleasă Ambasador al păcii și Coordonatoare a proiectului internațional „Culori pentru pace”, cu filiale în România la Sighetul Marmației și la Sibiu. Recent a fost primită în compartimentul artistic al foarte cunoscute Asociației „Apollon” condusă de domnul George Călin. De subliniat că sub auspiciile sale și sub coordonarea directă a domniei sale s-au organizat anul trecut zeci de spectacole și de expoziții dedicate, cele mai multe, Păcii!

COJOCARU VERGIL COVER

Lupul de mare s-a întors în... munți!

La propunerea colegului de redacție, comandorul Adrian Voiculescu, am ajuns la Sinaia, unde l-am cunoscut pe domnul **DUMITRU DUMITRESCU**, proprietarul vilei cu același nume, cu care fusese ani buni pe vasele comerciale românești. Interlocutorul nostru, fost maistru de marină, ajuns la vârsta de aproape 80 de ani, avea să se dovedească un excelent povestitor. Am aflat că provine dintr-o familie cu șapte frați, patru băieți și trei fete, răspândiți de-a lungul anilor prin țară. O are alături pe una dintre surori, fiecare cu vila sa, la care s-a adăugat alta, în care am stat câteva zile împreună cu un grup de la revista Tribuna pensionarului. Până să ajungă mecanic universal pe vasele navigabile a trecut prin școala de la Filipeștii de Pădure, unde era și o secție de prelucrări mecanice, a lucrat pe un excavator la Întreprinderea de Construcții Forestiere Cheia, montator de camioane Carpați Bucegi la Steagul Roșu Brașov, după care a făcut arma la Marina Militară din Mangalia. De acolo a fost trimis la școala de electrici-

eni pentru aparate de navigație, iar ulterior, pe o navă de dragaj pe coasta Mării Negre, unde a activat doi ani. Solicitat după aceea ca maistru de marină, s-a îmbarcat pe o navă de pescuit oceanic, unde a fost și mașinist, pe parcursul a două decenii. A străbătut, timp de 27 de ani, Oceanele Atlantic și Pacific, coastele Africii și Mediteranei, canalul de Suez și altele, cu diverse nave. Din sacul cu amintiri rememorează cum a trecut cu bine cu navele românești Poler 7 și Poler 3, prin furtunile dezlănțuite pe cele două oceane sau pe marea Biscaya, popasurile făcute la Liverpool sau la Lisabona pentru repararea unor motoare, acostarea în portul New York pentru aprovizionarea cu combustibil. Ajunși în Mauritania au contribuit la salvarea a două echipaje românești de pe un avion care căzuse în apropierea portului din cauza unei furtuni de nisip. A ținut să precizeze că lucra pe transportoare maximum trei luni, iar schimbul de echipaj se făcea o dată la șase luni. Nu o dată au fost nevoiți să aștepte zile și chiar săptămâni în șir pentru a fi primiți în rada unor porturi, după furtuni.

A continuat să activeze și după vârsta de 50 de ani la Navrom, pe nave de transport de mărfuri. O viață de loc ușoară, am completa noi, cei care suntem obișnuiți cu anii petrecuți pe uscat și cu scurte perioade de odihnă la marea noastră sau prin Grecia și Turcia.

Dintre cei patru copii ai săi, doi băieți și două fete, niciunul nu i-a urmat în profesie. Unul dintre băieți are un service auto și atelier de vulcanizare.

Singurul său regret după anii petrecuți pe oceanele și mările lumii e că n-a rămas să mai lucreze în cadrul marinei militare, prin 1975. I-a lipsit o „pilă”, care funcționa și pe atunci la mai toate nivelele.

E mulțumit că a revenit pe meleagurile sinăiene și că o bună parte dintre vechii și actualii prieteni nu l-a uitat. Așteptăm să-l felicităm la împlinirea frumoasei vârste de 80 de ani, alături de cei apropiați.

(fotografii din arhiva personală a lui Dumitru Dumitrescu)

AL. RADU

„CREȘTEREA FACE TOATE”

Cu aproape două secole în urmă, poetul și publicistul Andrei Mureșanu (1816-1863), autorul poeziei *Un răsunet*, devenită, pe muzica lui Anton Pann, „Marseilleza românilor”, cum a numit-o Nicolae Bălcescu, sub numele, răspândit azi, *Deșteaptă-te, române!*, se întreba, sentențios, într-unul din articolele sale publicate în *Foaie pentru minte, inimă și literatură*: „Oare pentru ce suntem așa rămași?”, și adăuga: „Ferice de acele nații care au scăpat de vâlul gros al întinericului. Azi creșterea (respectiv, educația - n.n., M.N.) face toate” (*Creșterea face toate*, an II, nr. 11, 1839).

Desigur, publicistica pedagogică și națională a lui Andrei Mureșanu, azi tot mai puțin cunoscută, cu toate că a fost reeditată, de-a lungul timpului, începând cu 1925 (*Din activitatea ziaristică a lui Andrei Mureșanu*, ediție Ioan Lupaș), apoi în 1977, sub îngrijirea Liviei Grămadă (Ed. Dacia, Cluj-Napoca, seria „Restituiri”), iar cel mai recent în 2006 (două volume, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, antologie de Ion Buzași), rămâne un moment semnificativ al luptei, cu accente naționale, a românilor ardeleni contra obscurantismului intelectual, în primul rând, „cu consecințe nefaste asupra emancipării neamului”.

Pe de altă parte, îndemnurile jurnalistice și politice ale lui Andrei Mureșanu, un cărturar pe drept considerat „un învățător al neamului” (Șerban Cioculescu, *Ideologia generației române de la 1848, din Transilvania*, București, Ed. Politică, 1968), nu au rămas fără ecou, constituind și azi un model publicistic, o formă superioară de „profesiune de credință” pusă în slujba luminării neamului. Asta pentru că, în scurta sa activitate literară și jurnalistică (Mureșanu a murit prematur, înegurat sufletește, ca și Avram Iancu, la vârsta de numai 46 de ani) a fost călăuzit, mai cu seamă de celebrul „cuvânt” al lui Simion Bărnuțiu (1808-1864, clericul greco-catolic care a formulat, în Discursul de la Blaj, un veritabil manifest politic ce pleda pentru egalitatea românilor în raport cu celelalte nații locuitoare în Ardeal), rostit la 2/14 mai 1848, în Catedrala Blajului: „În fața ochilor mei stă zi și noapte poporul cel de rând, partea constituită la trupul unei nații, de a căruia însușețire sau amoriție depinde ridicarea și înflorirea întregii nații”.

Rostite de Bărnuțiu, reluate de Andrei Mureșanu, și susținute mai târziu de Eminescu, Nicolae Iorga, sau Octavian Goga, aceste veritabile jaloane ale publicisticii românești militante continuă să fie valabile și azi, constituind totodată și suportul etic și profesional al breslei jurnaliștilor, azi Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România (UZPR). Am regăsit aceste semnale și impresii, ce vin de peste timp, dintr-o vreme când icoana educării neamului, cu deosebire a tineretului („Cearcă-te, tinere, a te cuprinde de lucruri totdeauna scopului tău amăsurate, și ține minte numai lucrul răbdătoriu și stăruitoriu, iar nu pe cele primejdioase și păgubitoare”), scria Mureșanu în articolul *Ceva pentru tineri*, publicat în aceeași *Foaie pentru minte, inimă și literatură* (an VII, 1844, nr. 26), parcurgând Comunicatul Comitetului Director al UZPR, veritabil Bilanț al anului 2022, un an care a dat „măsura unității, dimensiunii și importanței UZPR”, la fel, un an care, așa cum spune Comunicatul, a fost „plin de provocări abordate cu maturitate și de obstacole depășite cu răspundere”.

Dincolo însă de limbajul oficios, potrivit unor astfel de împrejurări, răzbat însă faptele, zecile de manifestări și acțiuni ce au antrenat, la nivelul întregii țări, și chiar peste hotare, sute de jurnaliști, membri sau doar simpli simpatizanți ai UZPR, cum ar fi spus tot Andrei Mureșanu: „Noi, cu reînnoitele noastre reflexii, nu cugetăm a descuraja niciun talent, ci, mai vărtos, a-l ageri” (*F.p.m.i.l.*, 1844). Simpla enumerare, inevitabil selectivă și subiectivă, a unor activități și acțiuni diverse și cu puternic ecou social și educativ, dau măsura unei organizații puternice, adânc ancorată în realitatea acestor vremuri, azi ca și pe timpul lui Mureșanu, „corespunzătoare veacului”: Galele Premiilor UZPR și „Eminescu Jurnalistul”, deru-

acordarea Premiilor Naționale de Poezie ale Filialei, găzduită de Muzeul Național al Literaturii, Sala „Iosif Naghiu”, Taberele Internaționale de Poezie, Muzică și Natură de la Arefu și de la Horezu, Concertele „Poezie cu Cântec” și „Români în Andalucia”, de la Roma și, respectiv, de la Madrid, Spania, ciclul de conferințe „Români celebri”, de la New York, dedicate lui Urmuz și Brâncuși, Conferințele și Serile de Poezie „Tribuna”, de la Cluj-Napoca, și întâlnirile culturale de la Galeria „Concentric”, din Bistrița, participarea la emisiunea de cultură „Văzul Inimii”, de la PubLiveTV, lansările de la Târgul de Carte Gaudeamus, susținute de Revista „Astralis” și de colaboratorii ei, publicație ce apare sub Egida UZPR, toate promovate exclusiv de posturile de televiziune partenere, „Orizont TV” și „Conexiuni BN”, ambele cu răspundere regională, iar exemplele pot continua. Nu este evidențiat aici nici numărul mare de participanți, practic toți membrii Filialei angrenați în proiectele enumerate, și nici realizările individuale de excepție, precum: Albumul „Mihai Eminescu în viziunea lui Mihai Cătrună”, Expoziția „Urmuz văzut de mari graficieni ai lumii” (promovată de Nicolae Ioniță, în curs de finalizare), sau expozițiile din țară și din străinătate ale pictorilor Gabriel Stan și Lucian Dobărtă, cu toți membri marcanți ai UZPR.

larea, în organizare proprie, sau în parteneriat, a unor importante manifestări culturale locale și naționale: Ciclul „Seratele Eminescu Jurnalistul”, Festivalul „Julia Hasdeu”, Festivalul Filmului Ecologist și Festivalul Filmului de Dragoste pentru tineret B-Loved, Conferința pentru Dezvoltare Durabilă „Ziua Pământului”, participarea la Saloanele de carte de la Așezăminte Brătianu și de la Biblioteca Județeană „Ștefan Bănuțescu”, de la Slobozia, și multe altele, la care se adaugă, ca noutăți, demararea proiectului Radio UZP (podcast on-line) și colaborările permanente cu postul de televiziune TeleMoldovaPlus, pe linia promovării jurnalistice, continuarea activității Editurii UZP, care a împlinit anul acesta 8 ani de activitate. Individual, jurnaliști din cadrul UZPR au fost distinși cu importante premii profesionale: președintele UZPR, domnul Sorin Stanciu, a primit în Turcia unul dintre Premiile GAP Oscar, pentru Journalism, iar la București, alt premiu în cadrul Galei Radar Media, secretarul-general al UZPR, Mădălina Corina Diaconu, a primit Diploma „Distincția Culturală” a Academiei Române, pentru ciclul de emisiuni radio „Poveștile Academiei”, prima recunoaștere de nivel academic a excelenței profesionale a unui jurnalist, membru al UZPR, iar George Vlaicu, redactorul-șef adjunct al publicației „Cronica Timpului” a fost premiat la Gala Celebrităților 2022. Iar asta doar la nivel național pentru că, separat, fiecare din cele 58 de Filiale ale UZPR are programul propriu de manifestări. De pildă, doar Filiala Presă Culturală a susținut în acest an nu mai puțin de douăsprezece acțiuni distincte, cam una pe lună, multe în străinătate. Între acestea, amintim: „Gala Traian T. Coșovei”, ediția a VIII-a, și

Cândva, marele filosof Constantin Noica făcea o observație valabilă și azi, chiar în contextul actualului Bilanț al UZPR: „Românul, spunea Noica sub formă de sugestie, stă mai prost cu timpul, decât cu spațiul, ce face din el un agent al posibilului” (*Istoricitate și eternitate. Repere pentru o istorie a culturii românești*, Ed. Capricorn, 1989, p.57). Concret, ca nație și chiar individual, stăm prost cu timpul cel prezent, linear și limitat, dar excelăm când e vorba de posibil. Sub acest aspect, starea și condiția actuală a UZPR ne arată, chiar și filosofic, justetea „drumului”, cu alte cuvinte „creșterea” despre care vorbea cândva Andrei Mureșanu.

Nu combustia, consumul, nerăbdarea, dau măsura valorii, ci cultura, starea de înțelepciune spre care ne îndreptăm. Poate că așa gândea și Mihai Eminescu atunci când spunea că „România nu poate exista decât ca stat de cultură”. În viziunea eminesciană, destinul individual și cel colectiv – iar în cazul de față destinul UZPR, ca entitate, luată în ansamblu – nu se poate împlini decât într-o stare de cultură, situată în orizontul indefinit al posibilului. De aceea, depinde de noi să trecem de la posibil, la îndeplinit, asta ținând seama și de opinia că și neîndeplinirile pot naște, la rândul lor, miracole. Ne așteaptă, așadar, un an și un drum nou, și poate că, prin creșterea noastră viitoare, vom depăși și „superarea” (de la latinescul „superior” – peste, deasupra) actuală, că nu suntem (prea des) re/cunoscuți și apreciați. Este, cu siguranță, doar o stare de moment, un pas spre „posibilul” apropiat.

Dr. MARIAN NENCESCU

AVOCATUL CASEI

Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități

Răspundem în acest număr mai multor întrebări primite de la Nela Baltag din Giurgiu, Vasile Răcăru, București, Ilie Oros din Medgidia și Vilia Mironescu din Turda: Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități a fost ratificată de România prin Legea nr. 221/2010. Această Convenție aduce o revoluție a felului în care sunt privite persoanele cu dizabilități, schimbând paradigma dinspre nevoile exclusiv medicale ori sociale ale acestora spre zona drepturilor omului. Astfel, persoanele cu dizabilități trebuie să se bucure de toate drepturile și libertățile civile, asemenea oricărui alte persoane, Convenția recunoscând în preambul că: „dizabilitatea este un concept în evoluție și că acesta rezultă din interacțiunea dintre persoanele cu deficiențe și barierele de atitudine și de mediu care împiedică participarea lor deplină și efectivă în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți; *discriminarea oricărei persoane pe criterii de dizabilitate este o încălcare a demnității și a valorii inerente a omului. Convenția are la bază, după cum

s-a decis în unanimitate, următoarele principii: a) respectarea demnității inalienabile, a autonomiei individuale, inclusiv a libertății de a face propriile alegeri și a independenței persoanelor; b) nediscriminarea; c) participarea și integrarea deplină și efectivă în societate; d) respectul pentru diversitate și acceptarea persoanelor cu dizabilități ca parte a diversității umane și a umanității; e) egalitatea de șanse; f) accesibilitatea; g) egalitatea între bărbați și femei; h) respectul pentru capacitățile de evoluție ale copiilor cu dizabilități și respectul pentru dreptul acestora de a-și păstra propria identitate. Cu incidență asupra accesului la justiție al persoanelor cu dizabilități se află art. 12 din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, intitulat „Recunoașterea egală în fața legii”. Astfel: 1. Statele părți reafirmă că persoanele cu dizabilități au dreptul la recunoașterea, oriunde s-ar afla, a capacității lor juridice. 2. Statele părți vor recunoaște faptul că persoanele cu dizabilități se bucură de asistență juridică în condiții de egalitate cu ceilalți, în toate domeniile vieții. 3. Statele părți vor lua toate măsurile adecvate pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități la sprijinul de care ar putea avea nevoie în exercitarea capacității lor juridice. 4. Statele părți se vor asigura că

toate măsurile legate de exercitarea capacității juridice prevăd protecția adecvată și eficientă pentru prevenirea abuzurilor, conform legislației internaționale privind drepturile omului. O astfel de protecție va garanta că măsurile referitoare la exercitarea capacității juridice respectă drepturile, voința și preferințele persoanei, nu prezintă conflict de interese și nu au o influență necorespunzătoare, sunt proporționale și adaptate la situația persoanei, se aplică pentru cea mai scurtă perioadă posibilă și se supun revizuirii periodice de către o autoritate competentă, independentă și imparțială sau de către un organ juridiciar. Măsurile de protecție vor fi proporționale cu gradul în care asemenea măsuri afectează drepturile și interesele persoanei. 5. În conformitate cu prevederile prezentului articol, statele părți vor lua toate măsurile adecvate și eficiente pentru a asigura dreptul egal al persoanelor cu dizabilități de a deține sau moșteni proprietăți, de a-și gestiona propriile venituri și de a avea acces egal la împrumuturi bancare, ipotece și alte forme de credit financiar și se vor asigura că persoanele cu dizabilități nu sunt depozitate în mod arbitrar de bunurile lor. Având în vedere importanța acestui articol, Comitetul ONU pentru protecția persoanelor cu dizabilități a realizat un Comentariu General nr. 1 (2014), prin care explicitează conținutul acestuia pornind de la teza că egalitatea în fața legii este un principiu de bază al protecției drepturilor omului și este indispensabil exercitării altor drepturi. Necesitatea realizării acestui comentariu a reieșit și din împrejurarea că marea parte a statelor chestionate, cu privire la acest articol, nu a înțeles faptul că modelul de dizabilitate bazat pe drepturile omului implică o schimbare la nivel de paradigmă, de la substituția deciziei la decizia asistată. S-a apreciat, de asemenea, că, din perspectivă istorică, persoanelor cu dizabilități le-a fost interzis dreptul la capacitate juridică în mod discriminatoriu, folosindu-se regimuri de decizie substitutive, cum ar fi tutela ori legi de sănătate mintală care permit tratamentul forțat. Comentariul general la art. 12 precizează, la paragraf 8 și 9, faptul că, printre altele: *ceea ce nimeni capacitate juridică este atributul universal inherent tuturor persoanelor în virtutea umanității lor; *capacitatea juridică este indispensabilă pentru exercitarea drepturilor civile, politice, economice, sociale și culturale; *capacitatea juridică are o

Av. CRISTIANA VĂRĂȘTEANU
0723.302.337
cristiana.varasteanu@acsinte.com

semnificație specială pentru persoanele cu dizabilități, atunci când trebuie să ia decizii fundamentale privind sănătatea, educația și munca lor; *persoanele cu dizabilități cognitive sau psihosociale au fost și rămân afectate în mod disproporționat de regimul de luare a deciziilor de tip substitutiv și de interzicerea capacității lor juridice. Prin urmare, art. 12 pornește de la faptul că o persoană cu dizabilități trebuie recunoscută, mai întâi, ca persoană în fața legii. Astfel, paragraf. 11 din Comentariu susține că „acest lucru garantează respectarea fiecărei ființe umane ca persoană cu personalitate juridică, aceasta fiind o condiție prealabilă pentru recunoașterea unei capacități juridice a unei persoane”. Comentariul realizează o distincție între capacitatea juridică, văzută ca o capacitate de a deține drepturi și obligații și de a le exercita, față de capacitatea mentală care se referă la abilitățile unei persoane de luare a deciziilor, care, în mod natural, variază de la o persoană la alta în funcție de mai mulți factori, inclusiv de mediu și sociali. Comitetul ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilități a constatat că sunt multe state părți care au confundat conceptele decapacitate juridică și capacitate mentală. Aceasta din urmă a fost decisă, fie: *pe baza diagnosticului medical; *atunci când o anumită decizie a fost considerată a avea consecințe negative; *atunci când abilitățile unei persoane de luare a deciziilor sunt considerate deficitare. La adresa persoanelor cu dizabilități, în special acelor cu dizabilități mintale, este recunoscută o prezumție de lipsă de discernământ, care nu e asociată niciunei alte categorii de persoane, indiferent de mediul social din care provine ori de educația pe care o are.

Editată de
UNIUNEA ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI
DIN ROMÂNIA
Președinte onorific DORU DINU GLĂVAN

Director general
NICOLAE VASILE

Redactor-șef
RODICA SUBȚIRELU

Redactor-șef adjunct
GEORGE VLAICU

Redactor-șef adjunct
TEODORA MARIN

Editor coordonator
OVIDIU ZANFIR

Secretar general de redacție
ALEXANDRU ȘTEFAN

MEMBRI FONDATORI:

DORU DINU GLĂVAN (UZPR)

RODICA SUBȚIRELU (UZPR)

MIHAELA RUSU (UZPR)

CLEMENTINA TIMUȘ (UZPR)

ELIZA ROHA

CORINA POPESCU (UZPR)

IOANA UNGUREANU

CLAUDIA MOTEA (UZPR)

NICOLAE CABEL (UCIN)

Consultanță juridică:

av. VERONICA MUȘAT-BOCȘE

Seniori editori:

Prof. univ. dr. ȘTEFAN PĂUN

Conf. dr. CORNELIU ZEANA

Conf. univ. dr. GABRIEL I. NĂSTASE

CORINA VLAD DIACONESCU

MARIAN DUMITRU

GEORGE CANACHE

ALEXANDRE ANDREI (Paris)

NICOLAE VASILE

ALEXANDRU ȘTEFAN

COJOCARU VERGIL - COVER

Responsabilitatea juridică
pentru conținutul articolului
publicat aparține autorului.

Adresă:

Uniunea Ziariștilor
Profesioniști din România
Bld. General Georgehe Magheru 28-30,
et. 1, Sector 1, București

Contact:

Tel: 021 317.92.25;

Fax: 021 313.06.72

cronicatimpului@gmail.com
uzpr.ro/cronica-timpului

facebook.com/uzp.org.ro

ISSN: 2393-1361

Tipărit la: CNI CORESI S.A.

Robert Constantin Nicolae

PICTOR PROFESOR COJOCARU VERGIL-COVER

Robert Constantin Nicolae
- pictor la care, încă de copil, culorile
și desenul sugerează posibilitatea unui
univers sensibil de simboluri artistice,
un destin purtător de speranță
a infinitului și nemuririi

Motto:

„În arta plastică a unui copil, totul este frumos, plăcut și elegant, ca o părere veselă venită din eternul unui suflet visător”. (Cover)

După cum răsăritul și apusul soarelui pun culoare fină și umbre sclipitoare pe natura înconjurătoare, așa și patima iubirii pentru culoare și frumos a unui copil se răsfîrînge cromatic, compozițional și desen pe carton sau pânză, impuls primit în dar de la Creator. Copilul, care reprezintă legătura între cer și pământ, ca de continuitate a vieții, sporind lumina din sufletele celor maturi, dă sens vieții pe pământ. Un copil este în veșmânt de lumină cu suflet trimis pe pământ de Dumnezeu, de la ambasada pământenilor din cer, ținând în mână o lumânare pentru a spori lumina și în suflet culoare, pentru a înfrumuseța lumea. Numele lui Robert Constantin Nicolae l-am descoperit în sala de la intrarea în Teatrul Municipal „Lucia Sturdza Bulandra”, unde picturile sale expuse, precum „Lucirea stinsă” a aurului învechit, exprimau artistic, cromatic, compozițional și desen o artă plastică mult gândită și reușită de parcă ar fi fost realizată de vechi maeștri, meșteșugari talentați, neîntrețuți. L-am cunoscut în carne și oase la „Palatul Șuțu” unde, împreună cu mama sa, a venit la vernisajul expoziției „Piei Massaci”. Am discutat mult cu acest copil minunat și am constatat cât de matur gândește despre artă în general, iar când vine vorba de pictură îl simt stăpân în detalierea acestui tărâm sensibil, dar pe care el îl va cuceri definitiv nu peste mult timp. Impresionat de personalitatea lui Robert Constantin Nicolae și de valoarea operelor sale expuse pe simeze, instantaneu am hotărât să scriu câteva cuvinte despre el în revista „Cronica Timpului”, publicație prestigioasă, cu difuzare în toate filialele, editată de Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România. Am încredere totală în talentul foarte tânărului artist căruia-i dedic această pagină, în seriozitatea cu care înțelege să slujească adevărata artă și, fără îndoială, peste ani numele său își va găsi un loc de cinste în istoriografia artei plastice românești!

Iată ce-mi spunea doamna Iuliana Niculae, mama lui Robert, despre acesta: *Un copil de 12 ani, elev în clasa a VI-a la Liceul Nicolae Steinhardt din capitală, care până la vârsta de 8 ani nu a dat niciun semn că ar avea înclinații spre artă, ci, din contră, a dat dovadă de multă neîndemânare și multă stângăcie, dacă mi se permite o astfel de exprimare. Era prea cuminte, sociabil, liniștit, iubitor. Din primul an de viață îl asculta cu „mult interes” pe Tudor Gheorghe, cum tot astfel asculta orice emisiune cu muzică populară. În momentul când păseam pragul bisericii, aproape săptămânal pentru a-l împărtăși, intra într-o stare de calmitate, de siguranță și cu privirea atentă a ochilor lui albaștri mângâia toate picturile de pe bolta și de pe arcadele bisericii timp îndelungat, fără vreun scâncet. Eram plăcut impresionată și surprinsă de această stare a lui, de parcă s-a născut cu o mare cunoaștere și deja știa ce bun este Domnul Dumnezeu! Brusc, după ce a vizionat un film italianesc de dragoste, care se pare că i-a apăsât, acolo, niște taste emoționale, a realizat primul desen. Învățătoarea sa, Crenguța Florescu, a observat cromatica lui Robert, l-a încurajat, l-a susținut, i-a dat încredere în el și ne-a îndrumat pe noi, părinții lui, să-l înscriem la un curs de pictură. L-am dus câteva luni la un astfel de curs și, constatându-se că este un talent înnăscut, din anul 2020 este elevul profesorului Daniel Turliu, care-l învață și-l îndrumă minunat, cu delicatețea instalată în relația maestru-discipol, pe drumul artei plastice de valoare. Din 2020 Robert a început să lucreze direct pe pânză și în ulei și tot Maestrul l-a făcut să iubească și desenul, crochiurile. În iunie 2021 a participat la prima expoziție comună, la „Grădina Moșescu”, din Râmnicu Sărat, pentru ca un an mai târziu să participe la o altă expoziție comună, „Relația profesor-elev”, cu două lucrări. Pe 24 octombrie 2022 s-a vernisat prima expoziție personală a lui Robert, iar la 6 noiembrie a participat la altă expoziție comună, „Plein Air”, la Garden Centre Bragadiru, când i s-a și cumpărat primul tablou. Pe 16 noiembrie a expus pe simeze la expoziția de grup „Bucuria Culorilor”, la Biblioteca Metropolitană. A participat la numeroase concursuri la care a luat diferite premii, dar unul dintre cele mai importante, premiul întâi, l-a primit la olimpiada națională de arte vizuale, „Șevalet”, prima ediție din 21 mai 2022.*

